

LRKSA OFICIALIS ORGANAS, KATALIKISKAI  
TAUTISKOS MINTIES SAVAITRASTIS  
Prenumerata metams \$2.00, pusmečiui \$1.00  
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.  
Telefonas Wilkes-Barre 3-4711

# GARSAS

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA  
OFFICIAL PUBLICATION  
Advertising Rates on Application  
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.  
Phone: Wilkes-Barre 3-4711

No. 16.

Entered as Second-Class Matter January 16, 1930, at Post  
Office at Wilkes-Barre, Pa., under Act of August 24, 1912

KETVIRTADIENIS, BALAND-APRIL 20, 1944

VOL.-METAI XXVIII

## BUV. PREZIDENTO STULGINSKIO IR KITŲ BAISUS VARGAS SIBIRE

Per vieną neutralų kraštą mūsų korespondentas pranešė, kad iš Sibiro yra pabėgęs vienas lietuvis, kuris iš Krasnojarsko srities yra išvykęs prieš pusantų metų. Jis ten kartu yra buvęs su buvusiu Lietuvos prezidentu A. Stulginskiu, St. Šilingu, prof. Tonkūnu, inž. Stanislauskis, gen. Čapliku, Tamošaičiu. Tie visi garsūs Lietuvos žmonės buvo priversti dirbti žemės darbus. Jiems duodama buvo po 600 gramų (pusantro svaro) duonos ir dilgėlių sriubos. Jeigu užduoto darbo neatlieka, gauna tik po 400 gramų duonos. Sunkiausia—prez. Stulginskiui ir min. Šilingui, nes sveikata jų silpniausia. Tam asmeniui išvykstant iš anos tremtinių kolonijos prez. Stulginskis buvo ligoninėje, bet jo sveikata gerėjo.

Panašus likimas, o kiti kurių net ir baisesnis, ir daugelio iš Lietuvos ištremtų į Sibirį žmonių. Jungt. Amerikos Valstybės yra pasiekę Lietuvos Raud. Kryžiaus sudarytas tremtinių sąrašas su 12,903 pavardėmis. Tas sąrašas buvo paskelbtas USA lietuvių laikraščiuose. Tačiau tai tik dalis tremtinių vardų. Kai bolševikai išbėgo iš Lietuvos, rasta pasilikusieji oficialūs dokumentai, kurie rodo, kad išvežta vien 1941 m. birželio 14-22 dienomis net 30,425 Lietuvos žmonės. Tačiau teisingas į Si-

birą jau prasidėjo 1940 m. pabaigoje ir mes neturime tikrų žinių, kiek dar buvo ištremta per tuos pusantų metų. Pačiomis iš Maskvos paeinančiomis žiniomis sekant, išeitų, kad iš Lietuvos išvežta daugiau, kaip 40,000 vyrų, moterų ir vaikų, gi kai kurie grįžusieji iš Sibiro ištrėmimo asmenys tvirtina, kad ištremtųjų lietuvių skaičius gali būti net dvigubai didesnis.

Panašiai yra dešimtimis tūkstančių išvežtųjų ir į Vokietiją, kur jie nuo pervargimo ir nuo bombų daugelis netenka sveikatos ir gyvasties. Ant laisvosios Amerikos išeivių-lietuvių pečių krinta didelė atsakomybė—užtarti, gelbėti, vaduoti ištremtame kamuojamam broliui (LKFSB).

Tame pat mieste, kunigų seminarijoje mokosi ir kitas lietuvis—Titas Astrauskas, kuris ruošiasi subdijokontui.

## LRKSA = LIETUVIŲ TVIRTOVĖ

Rašo KUN. PR. M. JURAS, buvęs LRKSA Dvasios Vadas

(Tešiny)

### 2. Katalikiškas

Konstitucija, įstatatai ir visa organizacijos darbuotė praktiškai gyvenime paremta krikščioniškos dorovės dėsniais ir teisingumu. S-mas rūpinas ne tik materialė narių ir tautos gerove, bet ir dvasiniais jų reikalais. Tam tikslui S-mas paveda centro ir kolonijų dvasios vadams rūpintis narių religiniu auklėjimu ir praktikuojančio kataliko pareigų atlikimu; leidžia katalikiškoji dvasioji organą "Garsą", kuriame rašo religinio turinio straipsnelių, žinių ir lengvų pasiskaitymų ir laikraštį nariai gauna veltui; ruošia kuopose dorinio-tikybino turinio paskaitas, vaidinimus ir duoda įvairius patarimus nusiuntus prelegentą; S-mo švenčių proga bažnyčiose nariai išklauso bendras pamaldas su pamokslu ir k.; iš savo fondų skiria pašalpų katalikiškoms įstaigoms bei tautos reikalams. Kristaus mokslu vadovaudamasis ir jį su Bažnyčios pagalba savo tautiečių sielose gaivindamas bei skiepdamas, Susivienymas turi Dievo palaimą ir šioje žemėje. Jo milijoniniai kapitalai ir nejudomas turtas yra Kristaus patarimų pasinaudojimo vaisiu: "Jei Viešpats nestatys namų, veltui darbuojasi tie, kurie juos stato. Jei Viešpats nesergės miesto, veltui budi jo sargas." (Ps. 126, 1).

Užtat lietuviams katalikams išpuola padėti statyti Viešpaties statomus namus po LRKSA vėliava!

### 3. Labdaringas

Susivienymas be apdraudos fondo turi pašalpos ir labdarybės fondus. Visų pašalpos skyriaus laipsnių mažai narių mokesčiai sudaro šio fondo lėšas. Pašalpos skyriaus nariai yra šelpiami ligos, sužeidimo ir nelaimės ištikti. Į labdarybės fondą S-mo nariai moka tik po 10c. į metus; į tą fondą eina ir gaunamos aukos. Seimas išrenka 2 metams labdarybės komisiją, kuri rūpinasi legaliais būdais padidinti lėšas ir, pagal pašalpos reikalavimų narių prašymą, išstipria jų ekonominę padėtį ir rekomenduoja centro valdybai sušelpiti. Labdarybės fondas skiria pašalpas mirusių narių našlėms, našlaičiams, sveikatos nustojuosiems nariams, švietimo įstaigoms ir tautos reikalams. Kuopos valdybos parodymu, sergančius narius lanko kiti nariai, kad paguosti, ištikti ir padėti pašalpą gauti ligoje, kol rei-

kalinga ir kol, atsižvelgiant įstatų, dar neišimta.

Labdarybė yra kilni krikščioniška dorybė. Pagonys labdarybės nepraktikavo. Kristus žodžiu ir pavyzdžiu mokė apaštalus ir žmones mylėti ir gera daryti savo artimui ir priešui. Jis gydė ligonius, akluosius, pamaitino alkanas minias, kentėjo ir savo gyvybę ant kryžiaus paaukojo už žmonijos išganymą.

Kristus sako: "Aš daviau jums pavyzdį, kad, kaip aš jums dariau, taip ir jūs darytumėte. Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau. Iš to visi pažins, kad jūs mano mokytiniai, jei turėsite meilę vienas kito. Iš tikrųjų, sakau jums, kiek kartų jūs tai padarėte vienam šių mano mažiausiųjų brolių, man padarėte."

"Palaimintas, kurs atsimena stokojantį ir beturtį; Viešpats išliuosuos jį nelaimės dienoje."

"Nešiokite vienas kito naštas ir taip įvykdysite Kristaus įstatymą" (Gal. 6, 2).

Kristus savo mokslą ir gyvą pavyzdį pavedė Bažnyčiai visais laikais žmonijai skelbti ir įgyvendinti. Mylėti artimą savo, kaip pats save—Dievo įsakymas primena mums dažnai. Kasdien valgome, naudojames įvairiais patogumais ir patarnavimais būdami sveiki ir susirgę. Išpuola to pat linkinti ir teikti nepasiturinčiam, liguistam artimui. Bet žmonės šį Dievo įsakymą užmiršta, tampa savimyliais ir savo interesus stato pirmo eilėn. Artimo meilės žmonių širdyse yra stoka dėl neapykantos, vaidų, keršto ir karų. Tos blogybės ypatingai šiais laikais pasireiškia visose valstybėse ir žmonių luomuose. Vidų peštynės neša asaras ir vargą tautoms; šeimų nesugyvenimas—visokia negerovė jos nariams. Tautoms, šeimoms ir atskiriems gražinti tvarką, ramybę ir laimę gali tik to kuklaus 10-to Dievo ir artimo meilės įsakymo įgyvendinimas žmonių širdyse. Karšta Dievo ir artimo meilės ugnis panaikina visus egoistinius širdies jausmus. Atsivalaidavęs žmogus nuo neapykantos, keršto, pavydo, garbės troškimo ir kitų žemųjų pojučių, galės pasišvęsti artimo gerovei. Iš meilės išplaukia geri darbai. Be meilės nėra kas skatina atlikti kilnius veiksmus. "Tėmykite vieni kitus, kad ragintumėmės į meilę ir į gerus darbus" (Zyd. X, 24).

(Bus daugiau)

## BOLŠEVIKAI ATSIĖMĖ KRYMO PUSSALĮ

ALIJANTŲ LĒKTUVAI BE PALIOVOS PUOLA  
NACIŲ BAZES VOKIETIJOJE IR JŲ  
OKUPUOTUOSE KRAŠTUOSE

SEKMINGOS ALIJANTŲ ATAKOS BURMOS FRONTE  
IR PACIFIKO SALOSE

Balandžio 13-tą U. S. karo sekretorius Stimson paskelbė, kad paskutinių trijų mėnesių laikotarpiu pietvakarinio ir centralinio Pacifiko kovose žuvo 26,000 japonų.

Balandžio 13-tą bolševikai atsiėmė Krymo sostinę Simferopolį ir daug mažesnių miestelių ir kaimų. Tą pačią dieną 3000 amerikiečių ir anglų lėktuvų iš Anglijos ir Italijos bazių atakavo nacių centrus. Stipriausios atakos buvo sukoncentruotos prieš Augsburg, Lechfeld, Schweinfurt ir Gyor. Šiose atakose su naikinta 134 nacių lėktuvai, naikintai kiti priešui padaryti nuostoliai.

Balandžio 14-tą Maskva paskelbė, kad per šešias dienas Kryme bolševikai paėmė nelaisvėn virš 30 tūkstančių nacių ir rumunų.

Pacifike alijantų jėgos atakuoja Madaug, Rabaul, Kavieng ir kitas japonų bazines. Keli japonų laivai nuskandinti, kiti sužaloti.

Balandžio 16-tą bolševikai atsiėmė Yaltą ir kitas tvirtoves Krymo pussalyje. 3,000 nacių ir rumunų pateko nelaisvėn. Tą pačią dieną amerikiečių bombieriai pirmu kurtu bombardavo nacių bazes Jugoslavijos sostinėje Belgrade, taipgi bombardavo Brasov, Rumunijoje, ir kitas pietvakarinės Europos bazines.

Balandžio 17-tą bolševikai atsiėmė paskutinę nacių tvirtovę Krymo pussalyje, didžiulį Juodosios jūros uostą—Sevastopolį. Čia tūkstančiai nacių ir rumunų pasidavė bolševikams, kiti išsiėsdino laivais ir lėktuvais.

Burmės fronte vyksta atkaklios kautynės. Imphal rajone alijantai sekmingomis kontra-atakoms žymiai sustiprino savo pozicijas. Japonų nuostoliai dideli.

"Svenska Dagbladet" praneša, kad anksčiau nacių skelbtai dar linė moterų mobilizacija Baltijos kraštuose neatnešusi laukiamų rezultatų, kai vokiečiai paskelbė visuotinę moterų mobilizaciją. Vokiečiai netgi mobilizuoja vaikus 12-14 metų.

Balandžio 14-tą Maskva paskelbė, kad per šešias dienas Kryme bolševikai paėmė nelaisvėn virš 30 tūkstančių nacių ir rumunų.

Pacifike alijantų jėgos atakuoja Madaug, Rabaul, Kavieng ir kitas japonų bazines. Keli japonų laivai nuskandinti, kiti sužaloti.

Balandžio 16-tą bolševikai atsiėmė Yaltą ir kitas tvirtoves Krymo pussalyje. 3,000 nacių ir rumunų pateko nelaisvėn. Tą pačią dieną amerikiečių bombieriai pirmu kurtu bombardavo nacių bazes Jugoslavijos sostinėje Belgrade, taipgi bombardavo Brasov, Rumunijoje, ir kitas pietvakarinės Europos bazines.

Burmės fronte vyksta atkaklios kautynės. Imphal rajone alijantai sekmingomis kontra-atakoms žymiai sustiprino savo pozicijas. Japonų nuostoliai dideli.

"Svenska Dagbladet" praneša, kad anksčiau nacių skelbtai dar linė moterų mobilizacija Baltijos kraštuose neatnešusi laukiamų rezultatų, kai vokiečiai paskelbė visuotinę moterų mobilizaciją. Vokiečiai netgi mobilizuoja vaikus 12-14 metų.

Balandžio 14-tą Maskva paskelbė, kad per šešias dienas Kryme bolševikai paėmė nelaisvėn virš 30 tūkstančių nacių ir rumunų.

Pacifike alijantų jėgos atakuoja Madaug, Rabaul, Kavieng ir kitas japonų bazines. Keli japonų laivai nuskandinti, kiti sužaloti.

Balandžio 16-tą bolševikai atsiėmė Yaltą ir kitas tvirtoves Krymo pussalyje. 3,000 nacių ir rumunų pateko nelaisvėn. Tą pačią dieną amerikiečių bombieriai pirmu kurtu bombardavo nacių bazes Jugoslavijos sostinėje Belgrade, taipgi bombardavo Brasov, Rumunijoje, ir kitas pietvakarinės Europos bazines.

## BALSAS UŽ LIETUVOS LAISVĘ

Politinių ir socialinių mokslų žurnalas "Annals", kurį leidžia Amerikos Politinių ir Socialinių Mokslų Akademija, savo šių metų kovo mėnesio numerį paskyrė centrinės ir rytinės Europos problemoms ir tų kraštų gyventojų siekimams nušviesti. Duodama gausiai medžiagos, kiekvieno krašto žymiems vyrams leidžiant išdėstyti savojo krašto viltis ir siekimus. Specialūs straipsniai skirti Estijos, Latvijos, Lietuvos gyvybiniams klausimams. Apie Lietuvos kovas dėl nepriklausomybės, apie pasiekus laimėjimus nepriklausomo gyvenimo metu, apie neteisę iš nacių ir bolševikų pusės, suglaustai, turinčiai rašo min. P. Zadeikis, pabrėždamas lietuvių nepalaužiamą troškimą laisvės. Ministeris rašo:

"Kadangi laisvė yra viena iš šventiausių teisių, betkokis imperialistinis bandymas pavergti savo silpnesnį kaimyną, turi būti laikomas pirmo laipsnio tarptautiniu nusikaltimu, kriminalu."

Londono lietuvių parapija apilankė USA lietuvių kariai Antanas Tumalionis iš Wilkes-Barre, Pa., Petras Virbauskas iš Pittston, Pa. ir Antanas Čelkis iš Chicago. Jie patenkinti savo padėtimi ir džiaugiasi gauna gerą maistą.

Londono lietuvių džiaugiasi gavę Amerikoje išleistą knygelių apie Lietuvą, kurias jiems nusiuntė Liet. Kat. Fed. Spaudos Biuras.

Pittsburgh, Pa.—Balandžio 17 sudegė trijų aukštų namas. Žuvo trys senukės.

## U. S. JAU SUMOKĖJO SVEICARAMS MILIJONĄ DOLERIŲ

Londonas.—Balandžio 13-tą U. S. ministeris Leland Harrison įteikė šveicarų oficialams vieno milijono dolerių čekį. Tai yra pirmas įmokėjimas už nuostolius padarytus per nelaimingą pasienio miesto Schaffhausen išbombardavimą šių metų balandžio 1 d. Šveicarų vyriausybės pranešimu, dėl to bombardavimo žuvo 35 asmenys, 52 sužeisti ir nuo 200 iki 300 gyventojų pasiliko be pastogės. Amerikos vyriausybė sutiko materialius nuostolius išlyginti.

## ISITIKINĖ, KAD ŠIE METAI BUS LEMIAMI

Ispanijoje gyvenęs ir studijuojąs lietuvis dijakonas Jurgas gavo laišką iš vokiečių okupuotų sričių, kuriame rašoma, kad žmonės pergyvena didelį įtempimą, visi ten įsitikinę, kad šie metai bus lemiami.

Beaver Falls, Pa.—Balandžio 13-tą dėl gaisro žuvo Mrs. Florence MacMasters ir keturi jos vaikai.

## PASILGĖ LIETUVIŠKOS SPAUDOS

Per vieną neutralų kraštą mūsų pasiekė žinia iš Prancūzijos, kad tenai esantieji lietuviai labai ilgisi žinių apie Lietuvą ir išsiviejoje gyvenančius vientaučius. Prancūzijoje gyvenančius lietuvius pasiekė vienas veikalas, kuriame aprašomi bolševikų siautėdavoje lietuvių džiaugsmas, leidžiamas iš rankų į rankas.

Poetas Aleksandravičius galutinai redaguoja savo disertaciją, nori greičiau su tuo darbu užbaigti, kad greičiau galėtų atsiimti savo pamėgtą dailiųjų kūrinių. Jis dėkoja visiems priešteliams už suteiktą paramą ir sveikina visus.

Philadelphia, Pa.—Balandžio 12-tą Atlantic Refining kompanijos Point Breeze dirbtuvėje įvyko gasų eksplozija dėl kurios žuvo 3 asmenys, kiti 3 sunkiai sužeisti ir jų padėtis kritiška.

Bellaire, Ohio.—Balandžio 17 dieną dėl virtuvės pečiaus eksplozijos žuvo 6 asmenys.

## LIETUVIS LONDONO BAŽNYČIOSE

Lietuvis, ateitininkų organizacijos narys, Ant. Čelkis, seržantas, dabar yra Anglijoje. Rašė laisvesnio laiko aplankė Šv. Povilo katedrą, o paskiau turėjo didelio džiaugsmo Londone atradęs lietuvių bažnyčią. Žavėjosi dailiu bažnyčios išpuošimu ir maloniu klebono dr. K. Matulaičio prietelingu. Nors parapijos salė bombų sugriauta, bet bažnytelė dar nenukentėjusi.

## DARBININKŲ KUNIGAS TEBĖRA GYVAS

Mūsų korespondentas praneša iš Portugalijos, kad tenai gauta žinių jog kunigas dr. Puišys, kurs su lietuviams, išvežtas į Vokietiją priverstiniams darbams, išvyko, kad galėtų jiems teikti religinę pagalbą, tebėra gyvas, nors pavojų nemažai—pe bombardavimus žūva ir lietuvių.

Bern, Šveicarija.—Čia gautomis žiniomis, buvęs Italijos diktatorius Benito Mussolini sunkiai serga ir jo dienos suskaitytos.

## APIE KANADOS LIETUVIUS

Minotų šeima, gyvenanti Montrealyje, gavo pranešimą, kad jų vienturtis sūnus, tarnavęs aviacijoje, negrįžo į savo bazę po oro ataką ant Vokietijos. Yra vilčių, kad gal lakūnas nusiileido su parašiatu, bet tėvams didelis skausmas.

Toronto lietuvių labai susirūpino į lietuviškąjį veikimą įtraukti daugiau jaunesniųjų.

## Į VILNIŲ GRĮŽO 16-KA KUNIGŲ

Lenkų informacijų biuletenis "Poland Fights" praneša, kad iš priverstinių darbų stovyklų grįžo į Vilnių 16 kunigų. Tai vis pašėnė ar ligų pervarginti žmonės.

Londonas.—Balandžio 17-tą reorganizavo premjero Badoglio kabinetas. Karalius Emanuelis vėl pavedė tam pačiam Badoglio sudaryti naują kabinetą.

Lawrence, Kansas.—Balandžio 13-tą sudegė Douglas apskrities pavargėlių namas. Žuvo 8 įnamiai. Gaisro priežastis nežinoma.

## NAUJI NARIAI PRIIMTI Į LRKSA

- 4 kp. Shenandoah, Pa. Danilevičius Antanas
- 35 kp. McKees Rocks, Pa. Mažeika Susana
- 57 kp. Exeter, Pa. Šeštukas Elizabeth M.
- 61 kp. Duryea, Pa. Savulis Joseph George
- 87 kp. N. S. Pittsburgh, Pa. Ridick Della A. Ridick Wm. Joseph
- 155 kp. Scranton, Pa. Madus Peter Ulozas Elena Vaikų Skyriaus
- 31 kp. Mahanoy City, Pa. Ciginskas Antanas

## SALEZIECIAI LIETUVOJE

Per neutralius kraštus mes pasiekė žinias, kad tėvai saleziečiai dirba savo religinį darbą Lietuvoje, kaip anksčiau. Netip seniai juos aplankė kun. dr. J. Puišys, kurs yra išvykęs su lietuviams priverstiniams darbams išvežtais į Vokietiją ir ten teikia religinius patarnavimus. Lietuvis saleziečiai, panašiai kaip ir kiti, dar gali šiaip taip prisiimti, bet karas visiems esąs labai įgrisęs.

## VILNIAUS ŽYDŲ ISTORIJA

Jewish Publication Society of America yra išleidusi Israel Cohen knygą "Vilno". Knyga turi 531 pusl. ir duoda Vilniaus žydų istoriją nuo pat miesto įkurimo iki šio karo. Veikalas gausiai iliustruotas.

Atlanta.—Balandžio 16-tą baises audros nusiaubė Georgia ir South Carolina valstijas. Žuvo 40 gyventojų, 500 sužeisti.

# A. T. A.

## SESUO M. EMERENCIJA DAINIUS

Pittsburgh, Pa.—Balandžio 11 d. Šv. Pranciškaus Seserų Vienuolyne, Pittsburgh, Pa., numirė sesuo M. Emerencija Dainius.

A. a. Seselė baigė Šv. Jurgio parapijos pradžios mokyklą, Detroit, Mich. 1923 m. įstojo į Švento Pranciškaus Vienuolyno High School, kurią baigė 1926 m. Įstojo į Noviciatą. Seselė mokytojavo Hartford, Conn., Elizabeth, N. J., Philadelphia, Pa., Rochester, N. Y., ir New Britain, Conn. Keltą metų vargoninkavo motiniškame name.

Velonė paliko nuliūdusi motiną, brolių Antaną, kuris dėl ligos turėjo apieisti seminariją ir kuris dabartiniu laiku taip pat sunkiai serga; brolių Joną, seseris—Ses. M. Agnietę Šv. Pranciškaus vienuolyne, Elžbietą, Izabelę ir Juliją, taipgi Šv. Pranciškaus Seseris.

Laidotuvės buvo šeštadienį, balandžio 15 d.

LIETUVIŲ R. K. SUSIV. AM. OFICIALIS ORGANAS  
**G A R S A S**  
Išleina Ketvirtadieniais Redaguoja M. ZUJUS

PRENUMERATOS KAINA:  
Jungt. Am. Valst. metams \$2.00, pusei metu \$1.00; užsienioose metams \$3.00.  
Skelbimų kainos sulig pareikalavimu.

LITHUANIAN R. CATH. ALLIANCE OF AMERICA  
OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS"  
Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:  
United States of America \$2.00, Foreign countries \$3.00. Single copy 5c.  
Advertising rates on application.

"GARSAS"  
73 East South Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.  
PHONE: Wilkes-Barre 3-4711

**RAJONINIŲ KONFERENCIJŲ  
IŠVAKARĖSE**

Paskutiniu laiku Amerikos lietuvių tarpe reikšmingas judėjimas ir veikimas, ypatingai vėnėngesniai Amerikos karo pastangų rėmimui ir Lietuvos nepriklausomybės atkovojimui.  
Amerikos Lietuvių Tarybos paraginimu, šaukiama eilė rajoninių konferencijų, kurios, be abejonės, dar daugiau išjudins vieningo ir organizuoto veikimo aukščiausiai suminėtais tikslais.  
Tų konferencijų dienotvarkėna dedami šie svarbiausieji punktai: rėmimas Amerikos karo pastangų, paminėjimas Lietuvos Steigiamojo Seimo, kurs davė Lietuvai konstituciją, žemės reformos ir kitus didelės reikšmės įstatymus; paminėjimas lietuvių spaudos atgavimo 40 metų sukaktis ir gyvsnė akcija už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

vertė visą jos gyvenimą. Daug išymų vadu, nepriklausomos valstybės kūrėju ir patriotu išžudė, tūkstarečius išrėmė į tolimą Sibirą ir kitus užkampius, kur jie nyksta ir žūsta dėl nepakęciamų darbo sąlygų, klimato, ligų, bado ir kankinimų.  
Deje, sukomunistėje lietuvių kiekvieną lietuvių patriotą apsaukia pronacių, jei tik jis stovi už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Nėra tokio lietuvių veikėjo, kuris būtų liuosas nuo tokių priemėtimų. Bolševikų laikraštis palaikiai kiekvieną dieną mirga tokiomis insinacijomis. Bet kas jų tokių žaunimū paisy? Amerikos višomenė juos pažįsta, vyriausybė žino, kas jiems rūpi.  
Kai Anglija viena laikė poziciją prieš galingą ašies karo mašiną, komunistai šaukė ir agitavo, kad Amerika neturi kištis, peturi teikti anglams pagalbą, nes tai yra imperialistų karas ir t. p. Bet kai tik Hitleris užpuolė bolševikus, tada ir Amerikos komunistai visai kitoki pasidarė. Jie paliovė organizuoti pacifistines demonstracijas, pikietuoti Baltuosius Rūmus, tada jie pasidarė Hitlerio ir jo nacių priešai.  
Jei sukomunistėje lietuvių labiau myli Rusiją, negu savo seną tėvynę Lietuvą ir Ameriką, niekas jiems nedraudžia už ją aukotis. Štai verti pagarbos, kad jie narsiai gina savo žemę nuo užpuoliku, bet jie neturi teisės savintis svetimų teritorijų, pavergti kitas tautas.  
Šaukiamose rajoninėse konferencijose reikia iškelti reikištas ir žalingas bolševikų pretensijas pavergti Lietuvą, reikia ieškoti kuo laugiausia itakingų draugų Lietuvai, nes lemiantieji įvykiai artinasi.  
Už tad gausingai dalyvaukime konferencijose, šaukiamas sukaktis ir sustiprinkime savo akciją už demokratijų pergale ir priešū nuteriotos ir iškoneveiktos senosios tėvynės Lietuvos prikėlimui į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą.

Už tad gausingai dalyvaukime konferencijose, šaukiamas sukaktis ir sustiprinkime savo akciją už demokratijų pergale ir priešū nuteriotos ir iškoneveiktos senosios tėvynės Lietuvos prikėlimui į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą.

Už tad gausingai dalyvaukime konferencijose, šaukiamas sukaktis ir sustiprinkime savo akciją už demokratijų pergale ir priešū nuteriotos ir iškoneveiktos senosios tėvynės Lietuvos prikėlimui į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą.

**SAJUNGA VALSTYBIŲ  
NUO BALTIJOS IKI  
JUODŲJŲ JŪRŲ**  
Ukrainiečių laikraštis "Svoboda" išidėjo prof. M. Čubatii straipsnį, kuriame įsai įrodinėja, kad po karo reikia sukurti tamprią sąjungą valstybių, esančių tarp Baltijos ir Juodųjų jūrų su 114 mil. gyventojų, užimančių 1,500,000 kvadratinų kilometrų plotą. Šitokia sąjunga, je manymu, galėtų garantuoti taiką Europoje ir sudaryti galimybes kultūrinei pažangai.

**Apžvalga**

**TIK TEISINGA TAIKA  
BUS PASTOVI**

"Lietuvių Žinios" rašo, kad pasaulyje nebus nei tvarkos, nei taikos, jei "kiekvienai nuskriaustai tautai—taigi ir Lietuvai—nebus atiduota kas jai priklauso—integralumas ir nepriklausomybė".

"Politiniai tarptautiniai įvykiai, rašo "L. Z.", nuo Teharano konferencijos iki šios dienos verčia manyti, jog vadovaujančių vaidmenį "United Nations" šeimoje, nori ar nenori, vaidina Sovietų Sąjunga. Tegul Amerikai ir Anglijai ne visai tinka Rusijos "taikos" planai, vienok praktikoje, faktai rodo, kad tuo tarpu kai Rusija grobia, savinasi ir drąsiai reikiška pretensijas į visa tai ko ji nori—o ji nori, anksčiau ar vėliau, viso pasaulio—Amerika ir Anglija nei peršio judina nei balso kelia. Ar taip ir bus palikta Rusijai "teisingumą" įvesti Europon ir pasaulin?

"Dėl kokių sumetimų ir kaip ilgai Anglija ir Amerika toleruos tokį grobuonišką ir vionašališką Europos likimo sprendimą, šiandien tegalima spėlioti. Tačiau, jeigu Amerikai ir Anglijai tikrai ir nuoširdžiai rūpi teisingumu pagrįsta Europos ir pasaulio taika, tas jų rūpestis, pribrendus reikalingoms sąlygoms, pasireikš veiksmis. Kokia prasmė Amerikai ir Anglijai aukoti milijonus gyvybių ir bilionus dolerių išlaisvinti Europos žmones iš šėtono vergijos, kad juos pavestų belzebubo globai."

**VILNIUS IR PILSUDSKIO  
ŠIRDIS**

"Sandara" rašo:  
"Vyriausias lenkų armijų vadas gen. K. Sosnowski, kalbėdamas į savo kareivius, pareiškė: 'Kovojame už Lenkiją, už jos teises ir čielybę, už visus jos miestus ir kaimus... kovojame už Vilnių, kuriame išsikūpi mūsų Didžiojo Maršalo širdis.'"

"Lenkų kariškiai, matyti, dar tebešlovina Juozą Pilsudskį, nors dabartinė civilė valdžia ir žymesnės politinės partijos atsidėjo Pilsudskio. Gen. K. Sosnowski, kaip karo vadas, jaučiasi stovįs aukščiausiai visų politikierių ir po senovei garbina savo maršalką.  
"Taigi lenkai pretenduoja į Vilnių dėl to, kad ten padėta

Pilsudskio širdis. Well, jeigu toji širdis jiems yra hrangi, jie gali išsivežti ją į Krakuvą arba Varšuvą. Neprašyti padėjo, neprašyti tepasima.  
"Lietuva Vilniuje turi daugiau visokių relikvijų. Pirmiausia tai Gedimino pilis, paskiau protėvių aukuras, Vytauto Didžiojo karstas, Sventragio slėnis ir šimtai kitokių liekanų, kurios ten šimtmečius išstovėjo. Pilsudskio širdis gi atsirado ten tik 1935 metais."

**APIE EKONOMINĘ SOV.  
RUSIJOS SISTEMĄ**

"Naujienos" rašydamos apie "naują" Sovietų Rusijos ekonominę sistemą, pastebi, kad "darbininkas Amerikoje arba Anglijoje yra geriau apsaugotas nuo išnaudojimo, negu "socializmo tėvynėje" Rusijoje."

"Bet, grįžtant prie Rusijos ekonominės sistemos, rašo "N.",—ar ji yra nauja? Ji mažiausia 15 metų amžiaus! Pilną prekybos, o paskui ir žemės ūkio, suvalstybinimą įvedė Stalinas, kai patapo visagaliu diktatorium. Jisai sugrąžino Rusiją į "karinį komunizmą", kurį Leninas buvo įsteigęs 1918-19 m.—ir kuris Rusiją privedė prie pasibaisėtino bado 1921 m. Tik Stalinas tą "komunizmą"—ir užtraukė Rusijai antrą baidą katastrofą, 1932-33 m.  
"Bet ar tai yra kapitalizmas?"  
"Yra nesąmonė vadinti "kapitalizmu" (valstybiniu arba kitoku) tokią ekonominę sistemą, kurioje nėra nei privatinės nuosavybės, nei kompeticijos. Štai šio sistema yra totalitarinė diktatūra taip politikoje, taip ekonomikoje. Daugiau, negu ką kita, ji primena baudžiavą—tik su tuo skirtumu, kad čia visas krašto ūkis turi vieną poną, kuris valdo ir pramonės miestuose, ir dvarus sodžiuje. Nė Rusijos carai neturėjo tiek galios, kiek turi Stalinas."

"Labai naivūs žmonės yra tie Amerikos kapitalistai, kurie įsivaizduoja, kad Stalinas esąs jiems "brolis", neš įsai pamėgdžioja kai kuriuos jų "trikus" darbininkams išnaudoti. Jisai daug daugiau "moksl" pasiėmė iš pirmesniųjų Rusijos valdovų, kurie buržuazinę santvarką laikė pavojingu ištvirkimu."

**JŲ KRAUJO IRAŠAS NEIŠDILS  
ISTORIJOŠ LAPUOSE...**

Kanadoje išeinantis žurnalas: "Relations" paskelbė tikslius duomenis apie nužudytuosius Ivasininkus Ispanijoje 1936-1939 m. Statistinės žinios paimitos iš "Revista Catolica" š. m. vasario mėn. Paduodami skaičiai vskuykijomis, bet bendras skaičius nuo Ispanijos raudonųjų rankos kritusių pasaulinių kunigų—4,010. Iš vienuolių—daugiausia nužudyta kunigų Šv. Marijos Širdies vienuolyno—237, tėvų pranciškonų—104, tėvų jėzuitų—100, dominikonų—97, augustiniū—93, kapucinų—89, pijorių—84, saleziečių—67, lazarištų—56, benediktinų—48. Kitų vienuolių nužudyta po mažesni skaičių, tik daug nuo raudonųjų rankos žuvo vienuolių-brolių (ne kunigų): Krikščioniškų Mokyklų Brolių—145, maristų brolių—109, Šv. Gabrieliū brolių—3. Iš viso vienuolių Ispanijoje nužudyta pasauliečių kunigų ir vienuolių skaičius—5,485. Priskaitant dar ir tuos, kurie mirė dėl žiaurių kankinimų kalėjime, žuvusiųjų dvasininkų skaičius pasiekė 6,000. Jie savo krauju uždėjo antspaudą tikėjimui, kuriuo gyveno ir kurį mokino. Jų krauju auka neišdils iš istorijos lapų.

Pažymėtina, kad Madride gyvena lietuvių, ištejęsui už ispano gydytojo, kuri išgelbėjo vieno kunigo gyvybę. Ji buvo gavusi dokumentus, kad ji yra Lietuvos pilietė, jautėsi saugiau ir galėjo savo namuose nuslėpti pavojun patekusį kunigą. Dabar tas kunigas yra Madrido vyskupo sekretoriumi (LKFSB).

**KAZIO VIDIKAUSKO  
SUKAKTIS**

Laikraštiniukas Kazys Vidikauskas šimet švenčia 65 metų amžiaus sukaktį, pernai šventė 30 m. savo vedybinio gyvenimo ir 40 m. savo darbuotės plunksna. Jis ir dabar ne tik lietuviškiems laikraščiams prisienčia medžiagą, bet lietuviams palankias informacijas moka pravesti ukrainiečių, lenkų ir kituose laikraščiuose, taipgi yra ir LKFSB bendradarbis. Geriausio pasisekimo jo darbuotėje!

**APGAULINGA KOMUNISTŲ PROPAGANDA**

Dienraštis "Draugas" iš tikrų faktų daro išvadą, kad komunistų vadai iš visų jėgų darbuojasi už "komunistinio rojaus" įvedimą, bet jie "nenori vykkti į Rusiją ir tame komunistų rojuje gyventi."

"D." rašo:  
"Mrs. Raiza Browder, Amerikos komunistų lyderio žmona, "...per keturis metus vedė legalę kovą už teisę gyventi Amerikoje" ("Vilnis" No. 83).

"Ar ne keista?"  
"Raiza Browder yra išaugusi Sovietų Rusijoje, kurios 'roju' ji turėjo progos gerai pažinti. Besilankydama Maskvoje (su suklustuotu pasu) Earl Browderis, Amerikos komunistų vyriausiasis vadas, ją vedė ir iš "komunistų rojaus" išvadavo. Jis ją nelegaliais keliais (smugeliu) atsigabeno į Ameriką.  
"Kai šio krašto tam tikros įstaigos tai susekė, norėjo Raizą išvežti atgal į "komunistų rojų." Bet Raiza pasirinko geriau pasilikti "kapitalistikoje" Amerikoje. Ji samdė geriausių advokatus, kad iškovotų teisę gyventi Amerikoje. Pagaliau, laimėjo. Džiaugiasi ji, džiaugiasi jos vyras Browder, džiaugiasi visi komunistai."

"Raiza, Browderis ir visi komunistai visas savo jėgas deda, kad palaikyti komunistiškąją santvarką Rusijoje. Komunistai iš kailio neriasi besidaburdami, kad ir Amerikoje įvesti tokią santvarką, kokia yra Rusijoje. Tačiau nei vienas iš Amerikos komunistų nenori vykkti į Rusiją ir tame "komunistų rojuje" gyventi. Nenori ten vykkti ne pats vyriausiasis jų vadas Earl Browder, kuris turėtų kitiems rodyti pavyzdį. Per keturis metus kovoję jo žmona Raiza, kad tik nedeporuotų ją atgal į Sovietų Rusiją."

"Ta visą turint galvoj, prašyte prašosi išvada, kad patys komunistai netiki tam, ką jie skelbia. Rusijoje nėra laisvės, nėra gerovės, todėl nei Raiza nei kiti komunistai ten nenori gyventi. Jų propaganda, kaip labai aiškiai pabrėžė per 22 metus Sovietų valdžio dirbęs kapitonas Viktoras Kravčenko, yra didžiausia apgavystė."

**ATRODO "FISHY"**

"Vienybė" rašo:  
"Sakoma, kad Sovietų Sąjunga ir Japonija pasirašiusios slapta sutartį.  
"Keista, bet tuo pat metu, kai japonai emė veržtis į Indiją, Sovietų Sąjunga pradėjo kiverčytis su Kinija.  
"Šiandien jau aišku, kad nei Anglija, nei Amerika negautų bazių Sibire.  
"Tuo tarpu, einant naująja sutartimi, japonai turi teisės žvejoti Vladivostoko vandenyse.  
"Kaip sau norite, bet tai atrodo "fishy".

**APIE 13 LIETUVOJE  
SUSAUDYTŲJŲ**

Laikraštis "The Canadian Register" išidėjo radiograma iš Stockholmo gautą pranešimą, kad Kaune įsteigtas specialus nacių tribunolas pasmerkė Lietuvos mirti 13 žmonių, jų tarpe dvi moteri. Laikraštis taipgi skelbia apie gausius areštus Lietuvoje, patvirtina žinias apie mokslinių turtų naikinimą, jaunesniųjų kunigų mobilizavimą ir kitus nacių žiaurumus.  
Tarp nukentėjusių nuo nacių suminėtos dar tos pavardės: nacių gaudomas J. Markulevičius, Sančių gyventojas, buvo sužeistas mirtinai. Šiaulių prekybininkas Juozas Adomaitis nuabaustas 2,000 markių, tokia pat bausmė nuabaustas ir telšiškis Vl. Samsuskas. Po 1,000 markių pabaudos uždėta Šiaulių gyventojui Pranui Jokibaičiui, batsiuviui Jonui Čepuliui.

**SLAPTO VYRIAUSIOJO LIETUVIŲ  
KOMITETO BALSAS**

Lietuvoje slapta leidžiama laikraštis "Nepriklausoma Lietuva" 1943 m. Nr. 4 pirmame puslapyje išidėjo Vyriausio Lietuvių Komiteto atsišaukimą, užvardintą: "Lietuvių Tautai". Jame rašoma:

"Lietuvos valstybė juridiniai nėra nustoję egzistuoti. Ją buvo pripažinusios de facto ir de jure mažne visos pasaulio valstybės, ji buvo ir pasilieka Tautų Sąjungos narys. Savo teisingą būklę pakeisti ji galėjo tik pati konstitucijoje numatyta tvarka; šis pakeitimas turėjo būti pripažintas paskirų valstybių. Raudonosios armijos išveržimas į Lietuvą ir vėliau susijusias su tuo išveržimu reformos ir "jungimai" buvo vien smurto aktai, kurių nepripažįsta nei lietuvių tauta, nei kitos valstybės. Okupavęs Lietuvą Reichas taip pat nepakeitė Lietuvos juridinės padėties ir valdo ją okupanto teisėmis. Pasinaudodami karo jėga okupantai atlieka Lietuvoje veiksmus ir patvarkymus, kurie nesuderinami su Lietuvos suverenumu ir kurie dažnai žalingi mūsų tautai ir valstybei.

**Didysis Uždavinys**

Prieš mus atsistoja didelis uždavinys—apginti savo teises ir de facto atstatyti Nepriklausomą valstybę. Ši sunkų uždavinį mes galime atsiekti tik organizuotai ir tik subūrę visas gyvasias tautos pajėgas. Organo, kuris galėtų kalbėti ir veikti lietuvių tautos vardu, iki šiol nebuvo. Generaliniai Tarėjai yra okupacinės valdžios pavkviesti valdininkai, kurie neturi teisės veikti ir tarti svarų žodį visos tautos vardu. Tokiomis aplinkybėmis višomenė rado reikalą sukurti Vyriausią Lietuvos Komitetą, kurio organizavime dalyvavo didžioji Lietuvos višomenės dalis. Pirmasis jo uždavinys bus derinti visų srovinių nusistatymus ir veiksmus, siekiant visiems bendro tikslo—atgauti krašto nepriklausomybę. Atgavęs laisvę kraštas galės pasireikšti tokia santvarka, kokia jam bus tinkama. V. L. K. noras—kad ateities Lietuva būtų gera ir hrangi mums visiems, ypač ūkininkams ir darbininkams, kad bendromis tautos pastangomis būtų keliamas visų ir kiekvieno gerbūvis, jo medžiaginis, kultūrinis ir intelektualinis lygis, būtų gerbiamos kiekvieno teisės ir laisvė bendrų sugyvenimo ribose. Žiaurus karas eina prie galo. Abi kariaujančios

pusės labai išsėsėmia ir ilgai kariauti negalės. Ateina mums sprendžiamoji valanda. Mes turime telkti visas gyvasias krašto pajėgas, sustiprinti savyje gyvą isitikinimą laisva mūsų ateitimi ir ryžtingai pasiruošti įvykiams. Nuo to, kaip mes mokėsime tai padaryti, priklausys mūsų likimas. Mūsų ateities žygių pagrinde turi būti vienybė, aiškus savo uždavinių supratimas ir ryžtingi veiksmai.

**Mažumų Klausimas**

Lietuvos laisvės atstatymas yra visų Lietuvoje gyvenančių žmonių reikalas. Mes nepritariame smurto priemonėms prieš Lietuvos gyvsnėjančias mažumas ir norėtume visus sverkti nusistatymų piliečius įtraukti tiek į Nepriklausomybės atgavimo, tiek į krašto tvarkymo darbą. Toliau V. L. K. pasisako prieš okupacinės valdžios ar jos patikėtinių priemones, kurios nesuderinamos su tarptautiniais nuostatais, kuriuos žudo mūsų žmones ir naikina ūkį bei turta. Dėl ruošiamos vyrų mobilizacijos Komitetas jau dabar pasisako, kad šitai okupantams neleidžia tarptautinė teisė. Lietuvių tauta vieningai nusistatėsi, reikalui esant, ryžtingai kovoti su pirmuoju krašto okupantu—rytų barbaru, tačiau lietuvius kovai pašaukti ir mobilizaciją vykdyti gali tik teisėta suverens Lietuvos valstybės vyriausybė savo tautos interesams ginti. K-tetas griežtai pasisako prieš išvežimą darbam už Lietuvos ribų, prieš darbininkų ir miesto gyventojų vertimą badauti, prieš reikalavimą iš ūkininkų prievolę virš normalaus ūkio našumo, prieš ūkių pagrindinio kapitalo mažinimą, prieš pramonės ardymą ir jų gaminių grobimą.

Komitetas kviečia visus būti vieningais, nesiskaldyti savo veikimo paskiromis grupėmis, užmiršti tarpusavės sąskaitas, padėti vienas kitam, nepasiduoti priešū išprovokavimui, būti apdairiais ir ryžtingais. Vokiečių pastatyti "valdžios" pareigūnai kviečiami būti sąmoningais lietuviams ir daryti tik tai, kas naudinga mūsų tautai ir mūsų atečiai.

**Vyriausiasis Lietuvių  
Komitetas"**

Iš to atsišaukimo matyti, kaip Lietuvos žmonės nekenčia nacių okupacijos, kaip yra prieš ją nusistatę ir kaip jie nenori naujos bolševikų okupacijos, o bendromis jėgomis siekia pilnos Lietuvos laisvės (LKFSB).

**PIETŲ AMERIKOJE GRAŽIAI DIRBA  
LIETUVIAI SALEZIEČIAI**

Visa eilė jaunų lietuvių saleziečių yra kunigais ar tuoj bus kunigais—dabar bebaigią teologikos mokslus. Tarp jų suminėtinai kun. Sandukas, klierikai Matutis, Tamošiūnas, Dubinskas, Estrauskas. Nors ir dirbdami tarp kitatautiečių, jie kiek galima, prisimena Lietuvą. Tarp P. Amerikos saleziečių yra paprotis—per primicijas groti, ar ir pagiedoti, himną tautos, kuriai priklauso jaunasis kunigas. Taigi jau dabar jie rūpinasi reikalingomis gaidomis...  
P. Amerikoje beveik negalima

gauti naujų breviorių (čia daugiau turiu minty Kolumbiją), taigi tie naujieji mūsų subdijakonai ir diakonai ne vienas turi vartoti kokio kunigo pasenusi breviorių. Jei kas iš USA lietuvių norėtų jiems dovanyti breviorių kitatautiečių, jie kiek galima, prisimena Lietuvą. Tarp P. Amerikos saleziečių yra paprotis—per primicijas groti, ar ir pagiedoti, himną tautos, kuriai priklauso jaunasis kunigas. Taigi jau dabar jie rūpinasi reikalingomis gaidomis...  
1812 m. gruodžio 1 d. besitraukdama prancūzų kariuomenė aplėšė ir sudegino Kauną.

# MOTINĄ MARIJĄ PRISIMINUS



A. A. MOTINA MARIJA KAUPAITĖ, Svento Kazimiero Seserų Kongregacijos Įsteigėja ir Generalė Vyresnioji

"Kaip kibirkštėlė atėjai ir iš tos kibirkštėlės uždegei didelį, šviesų žiburį, ir švietei juo kitiems per visą gyvenimą ir šildei kitus—užmiršusi save buvai kitų gyvenimo šviesa ir paguoda..."

Ir ketverių metų kapo velėna netruko nusileisti iš antžemiškų sričių tai mylinčiai ir rūpestingai siela skatinti gyvenančias seseles nuolat žengti didingan žygin į gerą, nuolat tobulėti. Jos gyvenimo pažinimas—yra šviesaus, mylinčio ir laimę teikiančio spindulio atklydimas iš anapus į mūsų gyvųjų tarpą.

Prieš keturis metus negailėtinga mirtis išskyrė iš mūsų šeimyninio ratelio mūsų mylimą, brangią ir gerbiama Motinėle Mariją, bet deja, ji išskyrė tik jos kūną, gi jos siela, dvasia ir darbai yra gyvi. Jos gyvenimo vaizdas niekuomet neišdils iš atminties tu, su kuriomis ji gyveno, kurias ji auklėjo, globojo ir vedė tobulybės keliu. Jos šventas ir pavyzdingas gyvenimas yra kelias į amžinų dangaus rūmus.

Šiandien minint jos ketverių metų mirties sukaktuves, jos kukli, paprasta bet kilni siela trauktelė mus prie tų gražių dorybių, kurios švietė jos gyvenime. Motina Marija buvo gilaus kuklumo ir paprastumo siela. Ji savo gyvenimu įrodė, kad geriems darbams nereikia nei aukštų įtakingų vietų, nei išorinės garbės, nei viešo garšinio, bet pakanka geros valios ir

kilnaus noro. Ji dažnai sakydavo: "Reikia taip visur ir visada elgtis, kaip Kristus pasielgtų būdamas mūsų vietoje." Už tai ir sunkiausiose, kebliausiose ar skaudžiausiose aplinkybėse, ji pasilikdavo rami. Iš jos lūpų niekad neišėjo pasiguodimo ar simpatijos ieškojimo žodžiai. "Dievo tokia valia, Jis taip nori, Jam visa garbė," tai jos dažnas kartojimas. Jos gyvenimas buvo taip suderintas su Kristaus gyvenimu, kad tik su Juo ir Jame, ji džiaugėsi ir liūdėjo, dirbo ir išlėjęsi, gyveno, kentėjo ir mirė. Ji buvo gyvas pavyzdys savo dieviško Sužadėtinio, todėl su Juomi ir tenka jai garbingas užmokeskis danguje.

Jos gyvenimas buvo nuolatinis savęs išsižadėjimas ir pasiaukojimas kitiems. Nežiūrint kokiems darbams ji prisilėgusi, ji visada rado laiko kitiems ir kitoms padėti, ar tai būtų vienuolyno seselėms, ar tai būtų vargšas, kuris atėjo į kėnsnelio duonos prašyti. Jai buvo didžiausias malonumas lankyti visų apieštus suvargusius ligonius ir jiems patarnauti visu kuo, kuo tik ji galėjo.

Mes ją pažįstame, kaip skaisčios doros, aukštos išminties ir kilnių dorybių darbininkę Kristaus vinyne. Melskimės su pasitikėjimu, kad Dievas išaukštintų ją ir priskirtų prie palaimintųjų skaisčiaus, kad galėtumėm turėti savo Globėją pas Aukščiausiasį Viešpatį su kuriuo jos kilni siela dabar gyvena amžinoj šviesoj ir laimėj. Duok, Dieve, kad ji veikiai padidintų šventųjų skaičių.

S. K. S.

# 34,250 LATVIŲ, IŠVEŽTŲ Į SIBIRĄ

## Baisiosios Areštų Dienos

Buvęs Latvijos ministeris L. Ekis, pasinaudodamas Raudonojo Kryžiaus Latvijoje surinktomis žiniomis, išleido knygelę: "The Truth about Bolshevics and Nazi Atrocities in Latvia". Be kitų dalykų, čia paduodamos informacijos, kaip Latvijos žmonės buvo gabenami į Sibirą.

Vos tik rautonėji įsistiprino Latvijoje, prasidėjo patrijotų ir šiaip įtakingesnių žmonių areštai. Pirmomis dienomis buvo areštuotas Latvijos nepriklausomybės kovų didvyris gen. J. Balodis. 1940 m. liepos 21 dieną areštuotas prezidentas dr. K. Ulmanis ir išvežtas į Rusiją. Nuo to laiko tikrų žinių apie jo likimą neturima. Buvo areštuota visa eilė buvusių ministrų, kaip M. Skujenieks, Hugo Celmins, V. Munteris, H. Apsits, J. Birznieks, V. Gulbis Veidenieks, gen. Berkis, prof. Auskap ir kiti, jie buvo išvežti į Rusiją. Prasidėjo areštai kairiųjų ir dešiniųjų politikos veikėjų, kaip Arved Bergs, F. Vesmanis (areštuotas ir prievarta brukamas į vagoną mirė nuo širdies atakos ir jo lavonas išmestas pro langą iš važiuojančio traukinio), seimo atstovai—Morcis, Kalnins, Cielens. Visi jie buvo deportuoti į Rusiją.

## Šiurpus GPU Nusikaltimas Prieš Tėvo Meilę

Buvusiam karo ministeriui gen. K. Berkiui buvo pasisekę pabėgti į Suomiją 1940 m. liepos pirmomis dienomis. GPU sugavo generolo sūnų, kurs dar buvo Latvijoje ir grasinamais privertė jį telefonu išaukti Latvijos pasiuntinybę Helsinkyje, kur generolas buvo radęs laikiną prieglaudą. GPU liepė vaikui prašyti, kad tėvas grįžtų į Latviją, nes garantuojama, kad jam nieko blogo nebūsių. Jeigu gi jisai negrįš—nukentės žmona ir sūnūs. Generolas—būdamas senesnio amžiaus ir nebežiūrėdamas savęs—sugrįžo. Kai tik jis išbuvo tuojau areštuotas. Jis neįbėpamatė nei savo sūnaus, nei žmonos ir niekas nežino kur jisai dingo. Pažymėtina, kad vos keletą dienų prieš Latvijos okupaciją gen. Berkis lankėsi Maskvoje ir tenai buvo priimtas, kaip "brangus svečias".

## Per Vieną Naktį—17,000 ir Kalėjimą

Kas ne kas, o jau bolševikų GPU yra išspecializavusi žmones kišti į kalėjimus. 1941 m. naktis iš birželio 1 į 14 d. bolševikai suareštavo 17,000 Latvijos žmonių. Tėvai buvo atskirti nuo vaikų, šeimos suardytos, o kai kurie besipriešinantieji areštui be nusikaltimo—buvo nušauti vietoje. Visų pirma areštavo Latvijos armijos karininkus. Jų suminta 1,084, tai labai didelis procentas iš 12,000 karininkų, buvusių Latvijoje. Toliau—areštuoti vyriausybės nariai, rašytojai ir žurnalistai, net gi—prieš tarptautinės teisės nuostatus—areštuoti Latvijos pasiuntinybės nariai Maskvoje. Profesijomis areštuotieji ir ištremti į Sibirą ar kitas Rusijos dalis taip atrodo:

Pramonės darbininkai, savininkai, inžinieriai	5,820
Transporto darbininkai	2,942
Kariškiai ir policijos tarnautojai (tarp jų ir 1,084 ištremti ar nužudyti karininkai)	5,194
Valdininkai	2,556
Laisvųjų profesijų žmonės (inteligentija)	1,128
Pensininkai, namų savininkai ir panašūs	251
Studentai, mokiniai	4,773
Tarnaitės, šeimininkės	2,296
Nenustatyto užsiėmimo	3,909

Iš viso į Rusiją išvežtu Latvijos žmonių 34,250 Tarp jų: vyrų 23,016, moterų 7,218, vaikų 4,016.

## 160 Užtroškusių Vaikų

Vienas šveicarų laikraštiniškas praneša savo akimis matęs Rygos stotyje prekinuose vagonuose užrakintus ir bolševikų

"užmirštus" vaikus, tarp kurių 160 buvo jau mirusių...

1941 m. birželio 13-17 dienomis į Sovietų Rusiją buvo išsiųsti 824 vagonai su Latvijos tremtiniais. Didžioji dauguma—apie 17,000—buvo išvežta į Centralinį Sibirą, apie 7,000 į Krasnajarso apylinkę, apie 2,000 į Novosibirsko apylinkes, keletas šimtų (daugiausia moterų) į Karagandos apylinkes, daugelis Latvijos žmonių išvežti į tas pačias apylinkes, ką ir lietuviai, kaip pavz., Barnaulą, Bijską. Blogiausia padėtis tų, kurie buvo išvežti į Komi respubliką, kur gyvena puslankiniai Samojėdai. Kai kurie tremtiniai turėjo eiti beveik porą šimtų mylių pėsti, kol pasiekė ištremimo vietą. Pakliuvusieji Kazakstanan (į šiaurę nuo Kaspijos jūrų) kai kurie buvo pristatyti prie žuvų valymo ir sūdymų. Jų maistas buvo dvokiantis žuvų sriuba. Kai kurie nusiūsti į anglių kasyklas. Tarp tremtinių, kaip pasakoję pabėgusieji, siautė badas ir ligos. Vasarą daugelis valgė žoles, šaknis.

## 1,355 Lavonai

Latvijos kančios tuo nepasibaigė. Ir dabar naciai latvius prievarta ima į organizuojamus darbo batalijonus ir karinius vienetus. Ir dabar daug latvių žūna nacių koncentracijos stovyklose ar nuo jų kulkų. Latviai kelia balsą prieš neteisingą nacių okupaciją, bet jie taipgi nelaukia nė bolševikų okupacijos. Prisimindami gi tiek daug savo ištremtųjų žmonių į Sibirą, latviai minėtame veikalė rašo:

"Tai tarptautinis nusikaltimas, kad sovietams leidžiama laikyti ištremime dešimtis tūkstančių nekaltų žmonių, ištremtų į svetimą kraštą, uždarytų privertimo darbo stovyklose, laikomų blogiausiose sąlygose ir drauge pareiškiant, kad jie jau esą sovietų piliečiai ir kad niekas neturi teisės rūpintis jų gerove, jų saugumu, jų gyvybėmis. Nei vienai jaivo Talino uoste iškėlė koją, buvę tuojau areštuotas. Jis neįbėpamatė nei savo sūnaus, nei žmonos ir niekas nežino kur jisai dingo. Pažymėtina, kad vos keletą dienų prieš Latvijos okupaciją gen. Berkis lankėsi Maskvoje ir tenai buvo priimtas, kaip "brangus svečias".

Jų paskutinis troškimas, kad nebūtų užmirštos tremtinių kančios ir kad niekad nebūtų nutraukta kovą dėl laisvės (LKFSB).

## PAVASARIS

(Muz. J. Benedict)

Kaip nuostabiai Keičias gamta: Vakar žiauri, Šiandien šilta!

Girdis balsai, Giris aidai, Paukščių dainos Taip mums mielos!

Mat, jau žiemos Baigės diena, Ar tą jaučiau? Aš tik viena?

Vai, netiesa, Ne aš tik, ne! Viskas džiaugsme, Tartum, sapne!

Savo jausmų Net apgalėt Aš negaliu,— Noriu mylėt!

Mano širdy Meilė tyra, Neikur tokios Nėra, nėra!..

Jei tu kada Ir taip jauties, Jei ilgesys Ranką išties,—

Eikš prie manęs, Meilė miela! Dangų čia ras Tavo siela!

J. Steponaitis

## GAMTĄ VĖL PAVASARIS GAIVINA

Gamtą vėl pavasaris gaivina Oro malonaus jau atdūsiais.

Vierversys daina laukan vadina.

Liejas saulė spinduliais šviesiais.

Vakar aš mačiau jau gervės skrido Į meilias gūžtas šalies gimtos. Medžiai audžia sau jau žalia šydą. Greitai nepažinsime gamtos.

Per laukus sraunus upelis rieda, Nebeslėgiamas šaltų ledų. Paukštuzėliai saulei giesmes gieda—Skamba oras nuo linksmy aidų.

Sukvėpės gėlių žiedai spalvoti, Saulė dar kaitriau, skaisčiau spindės. Gegutėlė man padės svajoti — Mano liudėsį dainon įdės.

Negaliu užmiršt šalies aš savo, Kur pavasarį daugiau varšu, Kur mane ir saulė taip bučiavo, Kur svaigau aš nuo girios garšu.

Petras Vaičiūnas

## POETĄ JURGĮ BALTRUŠAITĮ PALAIDOJUS

Vieną po kito kapams atiduodame vyresnės kartos kovotojus dėl Lietuvos laisvės, lietuviškos kultūros kūrėjus. Liūdesiu mus apgaubia žinia apie mirtį poeto Jurgio Baltrušaitio. Jis buvo gimęs 1873 m. balandžio 20 d., netoli Jurbarko. Paremtas kun. Žekevičiaus jisai stojo į Kauno gimnaziją, o vėliau į Maskvos universitetą, kur studijavo matematikos gamtos skyriuje ir drauge gilinosi į svetimas kalbas. Universitetą baigė 1899 m. Nuo 1920 m. buvo Lietuvos atstovu Rusijoje, vėliau—drauge ir Nepaprastu Pasiuntiniu ir Igaliotu Ministeriu Turkijai ir Persijai, o nuo 1939 m. buvo Lietuvos pasiuntinybės patarėju Paryžiuje su Igaliotu Ministerio titulu. Jis 1926 m. dalyvavo pasirašant sutartį su Rusija. 1932 m. Lietuvos universitetas suteikė jam garbės daktaro titulą. Pažymėtina, kad Baltrušaitis galėjo laisvai skaityti graikų, romėnų, italų, ispanų, anglų, prancūzų, vo-

kiečių, švedų norvegų danų lenkų, rusų ir kitomis kalbomis.

Rašyti Baltrušaitis pradėjo dar būdamas studentu. Daugiausia bendradarbiavo rusų žurnaluose. 1911 m. išėjo vienas jo eilėraščių rinkinys, o sekančiais metais—kitas. Drauge jisai ir rusų kalbą vertė garsiųjų rašytojų veikalus, kaip Byrono, Ibseno, Hauptmano, Hamsuno, Wilde, Strindbergo ir kitų. Dar prieš Didįjį karą pradėjo rašyti eilėraščius ir lietuviškai, kai kuriuos gi jo kūrinius išvertė į lietuvių kalbą B. Sruoga.

Baltrušaitis savo kūriniuose mielai mini Lietuvą. Sakysime, eilėraštyje "Lietuvos Takeliai" rašo:

Vingiuotas takelis neturi kuo girtis—Jį lydi tik kryžiai, malūnai ir svirtys, Jis girdi tik smilgas, ką šnabžda paparėčiai, Kuo vargšas paklydėlis skundžiasi karėčiai.

Jis moka jautriai kalbėti ir kasdieninėmis temomis. Pavyz-

džiui, eilėrašty "Nemigas" pradedą:

Per dieną nesukrovęs kraičio Nei labai artimo, nei sau, Aš, liūdnas, širdimi našiaičio, Naktovydižio bylos klausau...

Baltrušaitis ne tik poetas, jis drauge ir filosofas. Jo poezijoje apdainuojamas "Mūsų šviesus Dievas—didis troškimo Dievas." Poetas gražiai nusako santykį tarp sielos ir pasaulio:

"Artinasi sutemos, viską pasauli jungdamos—didį ir mažą į vieną... Ir vien tik tau, gimtoji mano siela, sutapti su bekrasčiu pasauliu nėra leista..."

"Vieniša smulkinimo praeikime, tu vidudieny šešėlis, o vidurnakty kaip žvaigždė, visa išsiskyrimo kankynės ugnį, tu ramybės neturi niekad."

"Mūsų Dievo pasaulis—kaip svetimą būstinę, niuri samanotų plytų šventovė, kurioj žmogus, lyg koks nykus žiūrovas, daiktų tekmen kankindamas veizdi."

Poetas žvaigždiams nusako apimtį Kūrėjo žmogų paliktas galimybės progresuoti, įnešti ką naujo į šį pasaulį. M. Gustaičio vertime taip skamba tie Baltrušaitio žodžiai:

"Mesk bakužę savo menką; Sapną ilstantįjį krūtinėj: Krauk krūvon uolų grandinę Į padangę tylią. Dar pasaulis negynėtas, Dievo rūmai nebaigti; Vien akmuo mums duotas kietas Ir galybė rankoms."

Rašytojas A. Vaičiulaitis taip atsiliepia apie Baltrušaitio kūrybą:

"Jo poezija gili, sutelktos ir aukštos minties meistriskos formos. Jis yra tylių susimąstymų, amžinųjų klausimų poetas, didžiulias problemas (klausimus) mokąs puikiai supinti su lietuviškais vaizdais su kasdieniais buities reiškiniais, iš kurių jis sugeba išgauti giliają prasmę."

Ar gi ne toj nuotaikoj skamba ir šis posmelis:

"Mums žemė—tik paskutinis laiptas. Naktinėj jūroj, ji išskyla uola, Kur žmogus, kaip virpas šešėlis, Sukniuoti vienas su madingu klausimu."

(LKFSB)

1922 m. rugsėjo 1 d. Steigiamasis Seimas priėmė Lietuvos Respublikos Konstituciją.

## LONDONO LENKAI IR VILNIUS

Londono lenkai, dalyvaujant lenkų vyriausybės prezidentui ir ministrams, kovo 15 d. atvykę į Londono katedrą Šv. P. Marijos koplyčioje pakabino Aušros Vartų Šv. P. Marijos paveikslą su lenkišku ir anglišku maldos tekstu. Nors maldoje yra ir gražių tekstų, kaip prisiminimas, kad Marija daug kartų yra gelbėjusi Vilnijos gyventojus ir prašymai, kad atitolintų nuo miesto nelaimes ir, atmenant draugų pralietą kraują, dovanotų nusikaltimus, tačiau ten yra ir politinių atspalvių: Vilnius vadinamas "naszym" ir "polskiem Wilnem" ("Mūsų, lenkų Vilniumi").

Nors tose iškilmėse dalyvavo aukščiausiai lenkų vyriausybės asmenys, į jas neatvyko nei Londono arkv. B. Griffin, nei nė vienas iš jo vyskupų pagalbininkų (jų Londono diecezijoje yra du).

Lietuvos ministeris Londone Balutis atatinkamoms įstaigoms pasiuntė protesto raštą, kuriame labai rimtu ir atsargiu tonu išdėstė lietuvių nusistatymą: pažymėjo, kad Lietuva, būdama katalikiškas kraštas ir artimas lenkų kaimynas giliai atjaučia ir lenkų tautos dabartines kančias. Praicityje Lietuva su Lenkija yra turėjusios daug ką bendro ir dabar jos bendrai kenčia nuo nacių ir kentėjo nuo bolševikų. Kai Lenkija liko vokiečių agresijos auka, lietuviai, nežinūrėdami pa-

tištos skriaudos atplėšiant sostinę Vilnių, nepasidavė vokiečių sketinimams pulti Lenkiją, bet netgi pagelbėjo daugeliui lenkų, kerčiančių nuo invazijos. Tačiau lietuviai niekada neatsižadėję savo teisių į Vilnių. Ką kitos tautos mano apie lenkų norus prisijungti Vilnių, turėjome progos čaug kartų patirti ir tą dar kartą pabrėžė min. pirm. Churčilis, kaj vasario 22 d. pasakė: "Mes nesame pripažinę Vilniaus okupacijos, įvykdytos lenkų 1920 metais."

Toliau ministeris primena, kad lenkai nepatenkinti, jog stipresnis jų rytų kaimynas bando savaip spręsti ginčus, bet gi lenkai, keldami reikalavimus Vilniaus atžvilgiu, vartoja beveik tuos pačius metodus savo silpnesnio kaimyno—Lietuvos atžvilgiu. Ypač apgailėtina, kad lenkai šitokiu būdu bando savo religiniais veiksmais pridengti savo politinius siekimus (LKFSB).

1514 m. rugsėjo 8 d. Ostrogis (pabėgęs iš rusų nelaisvės 1507 m.) su 20,000 užpuola 80,000 rusų kariuomenės ir baisiausiai juos sumuša ties Orša.

1499 m. liepos 14 d. Kastantas Ostrogis, vyriausias Lietuvos etmonas, su 3500 puolė 40,000 su viršum rusų kariuomenės ties Viedrošos upe ir pateko nelaisvėn.

1923 m. sausio 15 d. sukilę klaidiečiai paėmė Klaipėdą.

## LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

(Lithuanian R. C. Alliance of America)

Laiškai siųsti: P. O. Box 32, Phone: Wilkes-Barre 3-4711  
73 E. South St., Wilkes-Barre, Pa.

### PILDOMASIS KOMITETAS

Kun. J. Svagždyš, Dvasios Vadas, 20 Webster St., Brockton, Mass.  
L. Šimutis, Prezidentas, 2334 S. Oakley Ave., Chicago, Ill.  
J. Vaičaitis, Vice Prezidentas, 213 Ferdinand St., Scranton, Pa.  
W. T. Kvetkas, Sekretorius, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.  
J. Yonakas, Išdėstytojas, 57 Church St., Pittston, Pa.  
P. Karasauskas, Ido Glob., 13 Garrahan Ave., Lyndwood, W. B., Pa.  
J. Abromaitis, Ido Globėjas, 113 Patterson St., Tamaqua, Pa.  
Dr. A. Rakauskas, 73 E. South St., P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

### KONTROLĖS KOMISIJA

1. Adv. J. J. Grish, 4631 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.  
2. J. Purickis, P. O. Box 387, Forest City, Pa.  
3. Antanas Agurkis, 93 Russell St., Edwardsville, Pa.

### STATUTŲ KOMISIJA

1. Ant. F. Kneizys, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.  
2. Matas J. Kviečkus, 503 So. Grant St., Wilkes-Barre, Pa.  
3. Jurgis Tumasonis, 222 So. Ninth St., Brooklyn, N. Y.

### TEISMO KOMISIJA

1. Pranas Rakauskas, 171 Cray Ave., Binghamton, N. Y.  
2. Ona Barkauskienė, 62 Lavelor St., Waterbury, Conn.  
3. Antanas Stokčūnas, 99 Carroll St., Pittston, Pa.

### SVIETIMO KOMISIJA

1. Kun. Pr. Juras, 94 Bradford St., Lawrence, Mass.  
2. Leokadija Zemaitytė, 1419 N. Main Avenue, Scranton, Pa.  
3. Komp. Aleksandras Aleksis, 76 Center St., Waterbury, Conn.  
4. J. Puodžiūnas, 25 Mill Street, Pittston, Pa.  
5. Bronė Miciūnienė, 74 Belden St., New Britain, Conn.

### LABDARYBĖS KOMISIJA

1. Pr. Jurevičius, 722 Montgomery St., W. Pittston, Pa.  
2. K. Šlamienė, P. O. Box 19, Forest City, Pa.  
3. Julė Salasevičienė, 16020 Nelamere Ave., E. Cleveland, 12, Ohio

### JAUNIMO KOMISIJA

1. Jurgis Venšovas, 1267 E. 82nd St., Cleveland, Ohio  
2. Pranas Katilius, 51 Capitol Avenue, Hartford, Conn.  
3. Kun. Ed. Gradeckis, 339 Green St., New Haven, Conn.  
4. Edvinas Jasaitis, 221 N. Main St., Pittston, Pa.  
5. Genovaitė Kupstaitė, 28 Penn Street, Kingston, Pa.

## LRKSA 13 KUOPOS ISKILMĖS

BALTIMORE, Md.—LRKSA 13-tos kuopos nariai nustebo kleboną kun. L. J. Mendelį, dvasios vadą, valdybą ir kitus rengėjus.

Verbų sekmadienį, balandžio 2 dieną, kleb. dvasios vadas 8:30 val. ryte atnašo šv. Mišias užprašytas kuopos narių intencija. Nariai gausingai rinkosi ir bažnyčia. Tą rytą ir sodaliečių buvo komunija. Mūsų nariai gavo vietas arti durų, tad pradėdant nuo durų pirmutiniai ėjo prie Dievo stalo, visi buvo šia Meilės Dangiška puota patenkinti. Pasibaigus šv. Mišioms nariai-narės suėjo į parapijos salę, kur jau balta stali ai apdengti laukė svečių pusryčiams. Greitai užmotos vietos. Rengimo Komisija ir kitos narės dėjo į stalus užkandžiams įvairios duonos, virtų kumpio, kavos ir saldžių pyragaičių. Atėjo klebonas kalbėdamas maldelę, palaimino užkandžius ir pats valgė. Narių buvo apie 70. Tai skaitlingas būrys, ką mes nesitikėjome. Visi buvo linksmoje nuotaikoje. Išklausė dvasios vado sveikinimą ir gražių pareiškimų 13-tai kuopai. Gaila, kad kiti nariai negalėjo dalyvauti, tuojuo po Mišių išėjo savo šeimoms išleisti į bažnyčią; užkandžių dar ir liko. Rengimo komisija savo lėšomis viską pagamino. Kadangi nebuvo jokios rinkliavos prie stalų nariai mokėdami savo duoklės atsiminė tą linksmą pusryčių puotą, kiek tam tikslui savo valia aukoję. Paskiau buvo priimamos duoklės. Po to vieni ėjo į bažnyčią palmų pasiimti, kiti namo.

Turiu didžios garbės 13-tos kuopos vardu padėkoti klebonui, kuris taip sumaniai užvietė narius į tą dvasinę puotą. Ačiū visiems rengėjams, kurie darbavo-

## UŽKIETĖJĘ VIDURIAI? Kramtykit Šią Gumą!

Kuomet neveiklios žarnos atima energija, ima galvą skaudėti ir susirginti, nenuodokite smarkių liuosotojų. Vietoj to, pakramtykite priimamą, mėty-skonio FEEN-A-MINT, kramtomą gumą paluosuojanti vidurius švelniai ir tikrai. Kramtoma FEEN-A-MINT, Moksas sako, suteikia jums vitalius liuosuojančius vaistus efektingiausiajį jų formoj. Pabandykite FEEN-A-MINT šį vakarą—jauisite geriau rytoj. Gausaus šeimai didumo 10c. Naudokite tik pagal nurodymus ant pakelio.



si sykiu su klebonu; "Garso" redakcijai už patalpinimą straipsnelių.

Sekmadienį, gegužės 7 dieną, sueikite į kuopos susirinkimą pasidalyti įspūdžiais.

J. Karalius, pirmininkas.

## PRISIMINUS KUNIGA IGNĄ ZIMBLĮ

Philadelphia, Pa. — Gegužės 12-tą sueis lygiai 3 metai, kaip netikėtai numirė vietinių jurgiečių buvęs klebonas a. a. kun. Ignas Zimblis.

Taip, jis numirė ir guli kapuose, vienok jį žmonės nebe pamiršta, bet vis prie kiekvienos progos prisimena, kaip kad ir dabar, bei prisiminus už jo vėlę net ir mišias užrašo.

O ašen jo atminties pagarbai, jį dabar prisiminus, paaukoju šį cileraštėlį:

*Jau trys metai kur taj dingo,  
Kaip klebonas mūs, Zimblis,  
Po čia būvio jam garbingo,  
Nukeliavo Dievop jis...  
Metęs žemę, nes jis buvo  
Dievo tikra kibirkštis;  
Tad nors miręs, jis neb'žuvo—  
Su Dievu sus'liejo jis.  
Nepamirškim Zimblio, broliai!  
Ir Lietuvą ginkim mes  
Kaip kad jis gynė uoliai  
Žodžių, malda, itaka.*

K. Vidikauskas

## LRKSA NEW YORK-NEW JERSEY APSKRITIES SUSIRINKIMAS

Šiuo pranešu, kad LRKSA New York ir New Jersey apskrities susirinkimas bus balandžio mėn. 23 d. 1944 m., sekmadienį, tuoj po sumos, Karalienės Angelių parapijos salėje, kamps Roehling ir So. 4th Sts., Brooklyn, N. Y.

Visos minėtos apskrities kuopos malonėkite į šį svarbų susirinkimą savo atstovus atsiusti, nes yra daug svarbių reikalų dėl apskrities ir Susivienymo gerovės svarstyti. Taip pat reikės ir naują apskrities valdybą išrinkti.

S. K. Lukoševičius,  
apskr. pirmininkas

# "GARSO" IŠVAŽIAVIMAS BUS LIEPOS 15-TĄ

## APSKRITIS, KUOPAS IR VISUS NARIUS KVIEČIAME PRISIDĖTI PRIE PRAMOGOS PASISEKIMO

Metinis "Garso" išvažiavimas bus liepos 15, 1944, Sans Souci parke.

Kartu yra rengiamas didelis U. S. karo bonų ir ženklelių išleidimas. Bus net 7 dovanos, būtent: pirma dovana—50 dolerių vertės U. S. karo bonas; antra dovana—25 dol. vertės U. S. karo bonas; trečia dovana—25 dol. karo bonas; ketvirta dovana—10 dolerių vertės karo ženklelių ir trys dovanos po 5 dolerius karo ženklelių.

Kuopų viršininkai ir visi nariai prašomi į talką. Kurie negalėsite asmeniškai dalyvauti išvažiavime, paremkite "Garso" išgydami dovanų iaimėjimo tikėtį ir platinant juos tarp narių ir pašaliečių.

## LRKSA PIRMOS PENNA. APSKR. BERTAININIS SUSIRINKIMAS

Siuo prašoma ir kviečiama visų kuopų, gyvuojančių pirmos apskrities ribose, prisijusti savo atstovus į viršminėtą susirinkimą, kuris įvyks balandžio (April) 30, 1944, antrą valandą po pietų Šv. Kazimiero lietuvių parapijos svetainėje, St. Clair, Pa. (prie 130 kuopos).

Turime gan svarbių reikalų aptarimui, kaip apskrities, taip ir visos organizacijos gerovei. Be to susirinkime dalyvaus Vykdomosios Tarybos narys, kuris aiškins gyvų žodžiu Susivienymo reikalus. Taigi kiekvienam nariui būtinas reikalas apie tai žinoti ir savo mintį pareikšti apskrities susirinkime.

J. Zernauskas, apskr. sek.

## LRKSA CHICAGO APSKR. SUSIRINKIMAS

Ivyks sekmadienį, balandžio 23, 2-ą val. po pietų, Gimimo P. Šv. parapijos svetainėje, Marquette Park.

Prašoma visų kuopų būtinai prisijusti atstovus, nes turime daug reikalų aptarti.

F. J. Čižauskas

## L. R. K. S. A. KUOPŲ SUSIRINKIMAI

DONORA, Pa. — 88-tos kuopos susirinkimas bus balandžio 30 dieną šv. Juozapo parapijos bažnytinėje salėje. Malonėkite visi būti ir naujų kandidatų atsivesti.

SCRANTON, Pa. — 83-ios kuopos susirinkimas bus gegužės 4-tą dieną 7:30 vakaro, K. of P. svetainėje, Church Ave.

HARTFORD, Conn. — 89 kuopos susirinkimas bus balandžio 24 dieną 7:30 vakaro, Lietuvių švenč. Trejybės parapijos svetainėje, 339 Capitol Ave., kamps Broad St.

MASPETH, L. I., N. Y. — 108 kuopos susirinkimas bus gegužės 1-mą dieną Apsivienymo Viespaties Jėzaus parapijos svetainėje, 7:30 val. vakaro.

BROCKTON, Mass. — 141 kuopos susirinkimas bus gegužės 3-čią dieną pas kp. pirmininką M. Abračinską, 148 Ames St., Montello, 7 val. vak.

MANCHESTER, Conn. — 164 kuopos susirinkimas bus balandžio 30 dieną 2-ą val. po pietų po Nr. 89 Birch St.

LINDEN, N. J. — 200 kuopos susirinkimas bus gegužės 4-tą dieną A. Rupsio salėje, kamps Wood Ave. ir 16th St. Pradžia 7:30 val. vakaro.

COLUMBUS, Ohio. — 235 kuopos susirinkimas bus balandžio 30 dieną paprastoj vietoj ir paprastu laiku.

Užsirašykite Amerikos LIETUVIŲ NAUJIENAS Mėnesinis žurnalas, 28 puslapiai, pa-veikluotas ir daug skelbimų. Kaina \$1.00 metams. Adresas: LIETUVIŲ NAUJIENOS 332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

Kitos Wyoming Klono lietuvių organizacijos ir draugijos prašomos liepos 15-tą jokių pramogų nerengti, o visi rengkitės dalyvauti ir linksmai laiką praleisti "Garso" išvažiavime Sans Souci Parke.

Šiais laikais, kada eina baisios tautų grumtynės už laisvę ir nepriklausomybę, kada mūsų tautai pastatytas klausimas žūti ar būti, lietuviško laikraščio palaikymas yra būtinas organizacijos ir tautos gerovei!

Tad visus kviečiame į talką.

## ROŽĖ JEŠVINSKIENĖ,

46 Congress Ave., Waterbury, Conn., numirė kovo 13, 1944, palaidota kovo 16-tą iš Šv. Juozapo bažnyčios Kalvarijos kapinėse.

## M. SAKALAIUSKIENĖ,

249 Richard St., Kingston, Pa., numirė kovo 21 d., 1944, palaidota kovo 25-tą iš Šv. Marijos Apreiškimo bažnyčios parapijos kapinėse.

## JONAS ŽIDZIŪNAS,

70 Bellas St., Kingston, Pa., numirė balandžio 5, 1944, palaidotas balandžio 10-tą iš Šv. Marijos Apreiškimo bažnyčios parapijos kapinėse.

## MOTERYS ATLEKA SVARBIUS KARO DARBUS

Nors netaip gerai žinomas, kaip vyrai, moterys kitose militarėse įgose, Wasps—Women's Airforce Service Pilots—atlieka sunkius ir pavojingus darbus kasdien.

WASPS—vardas, paimtas nuo pirmų raidžių organizacinio vardo—yra Armijos Oro Jėgų moterys pilotės. Jų programa pradėta rugsėjo mėn., 1942 m. su dviejais eksperimentiniais projektais, lavinimo ir perkėlimo lėktuvų projektas. Pirmą grupę susidėjo iš saujalės moterų, kurios turėjo pilotų leidimus. Bet birželio mėn., šiais metais bus apie 1,609 išlavintų veteranų.

Iš dviejų joms nustatytų darbų, kurie pabrėžti organizacijos pradžioje, WASPS dabar atlieka visokius kitus. Iš keturiasdešimt aerodromų jos perkelia 44 įvairių rūšių lėktuvus dėl Air Transport Command, padeda meteorologistams daryti tyrinėjimus, pristato sunkius lėktuvus studentams, išbanda naujus inžinierius, atlieka kurjerų pareigas ir perkelia administracijos darbininkus, instrumentus ir kitas reikalingas dalis pataisoms. Panelė Jacqueline Cochran, moterų pilotų direktorė, gavo daug užgyrimų.

## Karo Meto Gyvenimas

Pagal OWI raportą, paremtą Miškų Tarnybos ir Žemės Ūkio Departamento informacija, nežiūrind didelio pareikalavimo malkų kariniams ir civiliam vartojimui, trys bilionai pėdų malkų yra kasmet sunaikinami dėl miškų gaisrų.

Rūkytojų ir stovyklautojų atitinkama atsarga galėtų žymiai sumažinti malkų nuostolį, kuris pagal apskaičiavimus pernai tautai kainavo virš \$44,000,000.

Pasiremdama Karo Produkcijos Įstaigos apžvalga, OWI raportuoja, kad kokybė kai kurių prekių žymiai pagėrės ir kai kuriais atvejais padidės gamyba kai kurių smulkesnių civilių vartojimui prekių.

Tačiau bet kokios viltys gali nebūti patiesintos, jeigu pasikeis militariniai įvykiai, WPB pareiškė.

WPB pastebi, kad bus gerinama kokybė bei didinama gamyba tokių civilių prekių, kurių trūkumas erzino vartotojus.

Naujų prekių, sugražinamų civiliam vartojimui, gamyba bus tik tų reikmenų, kurių pagaminimas reikalauja mažo kiekio medžiagų ir darbo jėgos, netrukdo karo gamybai, nereikalauja didelių gamybos įtaisymų bei perdubimų iš karo pramonės, ir kurios prisidės padėti karo darbininkams duoti daugiau laiko ir energijos jų darbams.

Nėra jokių vilčių gamybai sunkesnių prekių, kaip tai automobilių, skalbimo mašinų, mechaninių šaldytuvų, radijų ir pan. Šių prekių fabriku įtaisymai vis dar reikalingi karo gamybai.

Tarp prekių, kurių kokybė bei kiekybė bus padidintos, yra elektriški prosai, šaldytuvai, krosnys, virimo indai, vaikų vežimėliai, korsetai, pasidabruoti peiliai bei šakutės, laikrodžiai-budintojai, autobaterijos, skutimosi peiliukai, baldai, lovų spiruoklės, ir radijo lemputės.

Tačiau padidinta gamyba nebūtinai turės patenkinti visus pareikalavimus.

## Pabrėžiama Atliekamo Popieriaus Svarba Karo Pastangoms

Daugiau kaip 90 procentų kariuomenės popierio pareikalavimų per paskutinius vienerius metus buvo išpildyta, pateikiant išurkščios rūšies popieri, kuris daugumoje buvo padarytas iš suvartoto popieriaus, pranešė Karo Departamento, pabrėždamas suvartoto popieriaus taupymo svarbą.

Mažiau kaip 10 procentų, arba 55,000 tonų, praėjusių metų pirmojo bond ir mimeograph popierio buvo ofisų ir spausdinimo reikalams.

Kadangi kariuomenės reikalams daugiausia reikia tos rūšies popieriaus, kuris gaminamas iš surinkto popieriaus, ir kadangi padidėjęs medžio vartojimas ir sumažėjusi darbo jėga labai pasunkino popiermalkių gamybą, yra nustatyta, kad mažiausia 75 procentai viso popieriaus, kuris anksčiau būdavo išmetamas turi būti sutaupta, jeigu norima išvengti kritiško trūkumo.

Šio šurkščios rūšies popieriaus vartojimas yra daugierio-pas. Iš jų daromi apsaugos vyniojimai skubios pagalbos "K" racionavimui, ir apdengiama didžiulius kariuomenės kulko-svaizdžius, tankus ir "jeeps". Penkeriopo pamušalo popiermaišiai apsaugo gendancias prekes nuo vandens ir vėjo; šautuvai ir šautuvų dalys, signalizacijos instrumentai, orlaivių dalys ir kitokios medžiagos yra įvyniojamos nuo riebalų apsaugančiame popieryje. Kulkos ir panašiai medžiaga yra siunčiami į frontą, individualiai įvynioti į popieri, kuris apsaugo nuo oro permainų.

Kaip praneša Kainų Administracijos Įstaiga ir Darbo Departamento Darbo Statistikos Biuras, Jungt. Valstybėse pragyvenimo lygis pakilo tikrai 25.5% per visus šio karo 54 mėnesius, kai tuo tarpu po 54 mėn. praėjusio karo pragyvenimo lygis pakilo 65%.

Iš to 25.5% pakilimo, 75 proc. pakilo prieš tai, kaip prasidėjo detalinių prekių kontrolė. OPA apskaičiavo, kad jeigu gyvenimo lygiui būtų laisvai leidžiama kilti, kaip tai buvo praėjusio karo metu, tai vartotojai būtų turėję 1943 m. išleisti papildomai \$22,000,000,000 prie jau išleistųjų \$174,000,000,000.

Praėjusiam kare 42 centai iš kiekvieno dolerio išleisto karo prekėms buvo "ekstra mokėjimas" dėl infliacijos kainų.

Toliau OPA raportavo, kad jeigu šio karo industrinės kainos būtų kilusios, kaip jos kilo praėjusio karo metu, tai karo išlaidos statybai ir ginklams vietoje 1943 m. buvusių \$136,000,000 būtų buvusios \$65,000,000 daugiau.

OWI

## "DARBININKO" RADIO PROGRAMA RENGIA DIDELĮ KONCERTĄ



ANNA KASKAS,  
Metropolitan operos artistė,  
koncerto programos solistė.

So. Boston, Mass.—"Darbininko" Radio programa rengia didelį koncertą sekmadienį, gegužės-May 21 d., 3:30 val. po pietų, Jordan Hall, Bostone. Programą išpildys garsi solistė p. Anna Kaskas, Metropolitan Operos artistė, ir p. Ludwig Juht, estas, Boston Symphony orkestro narys, buvęs Naujos Anglijos Pabaltijo - Amerikiečių draugijos pirmininkas, prie kurios priklauso lietuviai, latviai ir estai.

Koncerto komiteto garbės pirmininku pakviestas ir sutiko būti Bostono miesto mayoras M. J. Tobin, ir taipgi pakviestas Massachusetts valstybės gubernatorius Leverett Saltonstall. Pirmininku yra jaunas profesionalas, adv. Jonas Grigalius, Bostono miesto korporacijos-legalio departamento asistentas.

Ludwig Juht yra kontrabasistas (groja didžiuoju baso smuiku), gimęs Estijoje, yra Bostono Simfonijos Orkestro narys, pasižymėjęs grojimu Europoj ir šioj šaly. buvęs Muzikos Konservatorijos profesorium Rygoj, Latvijoje. Jis yra parašęs daug kompozicijų, pritaikintų savo pasirinktam instrumentui. Koncerte gros ir lietuviškus liaudies kūrinius.

## 6,000 VILNIAUS ŽYDŲ KAPUOSE

Lenkų informacijų agentūra praneša, kad pereitų metų balandžio mėn. 5 ir 6 dienomis Vilniaus vaivadijoje buvo nužudyta 6,000 žydų. Gestapo konfiskavo jų nuosavybę.

Lenkų ir ukrainiečių laikraščiai, su mažomis išimtimis, kurias sudaro komunistų spauda, palaiko lietuvius, kovojančius prieš bolševikų pastangas įjungti Lietuvą į Sovietų valstybę.

1917 m. birželio 6-10 d. visos rusų kariuomenės lietuvių karių suvažiavimas Petrapily įsteigė Lietuvių Karių Sąjungą ir išrinko Centrinį Komitetą. Tuo laiku buvo ir lietuvių Seimas Petrapily.

1564 m. sausio 26 d. did. Lietuvos etmonas Radvila Rudasis prie Ulos upės su 4,000 kariavų sumušė 30,000 rusų kariuomenės, iš kurios tik 5,000 išsigelbėjo.



Seimininkės! Jeigu Jūs Norite Gaminti Gerus Valgius, Gėrimus ir Gerai Seimininkauti, Išigykite Knygą

## VALGIŲ GAMINIMAS IR NAMŲ PRIZIŪRĖJIMAS

Šioj knygoj yra nurodymai, kaip pagaminti visokias sriubas, mėsas, daržoves, kiaušienines, pyragus ir pyragaičius, pajus ir pudingus, žuvis, duonas, konservus, prezervus, paukštienas, priekonus; kaip pagaminti vyną ir midų; ir kiti naudingi paaiškinimai.

Kaina Vienas Doleris  
Kreipkitės į  
"GARSO" ADMINISTRACIJĄ,  
P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

# FRATERNALISM--BULWARK OF AMERICA

By HAROLD ALLEN, Chairman, Fraternal Week Committee

America has been termed the melting pot of the world. How true! That soldier boy in America's front line may have a Polish accent. He may be of Greek ancestry, but to us he's an American! Probably the life-blood of more nationalities has flowed for the preservation of our country than for any other.

But somehow, somewhere, these boys, worlds apart, must have been imbued with a feeling of kinship, of sharing, of realizing that though their traditions may be widely different, their ideals, their hopes, are strangely alike. They have not been asked, for instance, to forget their ancestry, to completely close off old customs; but rather they have been encouraged to retain all of these, to cull the best of them and to merge these "bests" into one "great".

Fraternalism may well be called the melting pot of America. Among the fraternal benefit societies of America, there are 62 different nationalities. Each society is a distinct group managed by its members. Some are non-sectarian. Others are confined to a certain religion, nationality or occupation, but all work together shoulder to shoulder in perfect harmony.

Those who feel the warmth and friendliness of fraternalism like to picture it as a hearth about which many men and women of twenty-six different nationalities gather. A few are leaders, others followers, but all have one common ideal—the democratic way of life. The warmth of these hearth fires has melted away any strained or ill-feeling and given all who stopped, a new conviction in their belief that all men really are created equal.

That fraternalists have been men and women of unusual fortitude can be learned by studying the early history of fraternalism. This history has been one of romance and courage. The fraternal system is not merely a plan of life insurance. It has always meant more than that. It is an ideal which was nurtured through hundreds of years. It has been the primitive instinct of man to band together against a common foe. This trend toward unity might well have been the early signs of modern labor unions. In the 18th and 19th centuries, it was common to have fraternal societies made up of persons of one occupation. In addition to caring for the bereaved upon the death of a member, these groups cared for families during the illness of the members and through social means attempted to better the lives of each individual affiliated with their groups.

Fraternalism did not originate in America. It dates back to ancient times in Europe, flourished in the great Friendly Societies of England, but was destined to reach its greatest heights here. This idea springing to life on the American continent three-fourths of a century ago was eventually to become the original "Social Security" of millions.

Back in its formative years, our country was settled by groups from various European nations. During the first two or three hundred years following its discovery, news of the New World spread throughout the continent of Europe. It was as a fresh sea breeze to those in whose nostrils there still lingered the stench of despotism and anarchy. It was as a cool, inviting drink to a people long thirsty for freedom. It called like a wild clarion to the adventurous. It encouraged to the timid. But once the migrants arrived here, the situation took on a different aspect. Friends were difficult to find. Everything moved at a different tempo. When the provider died, the family was almost destitute. Life insurance was not available to millions, because of occupation and other reasons. So the Fraternal System came into being.

The first society was founded in 1868 by John Upchurch, it is generally accepted, although several societies have good claims to have antedated even Upchurch's organization. He believed that life insurance was a necessity for the men and women of limited means. He also noted the lack of entertainment facilities and cultural advantages. "Father John" not only had the vision of a new social era for these "Little Men" but he had the courage to see it through. Through simplified plans and greatly reduced premiums, life insurance was made available and with it lectures, libraries and a new social life. The plan was eagerly accepted and rapidly spread through the New World. Societies of a similar nature were formed. People used it as a means to learn more about their adopted country. Illiteracy became less evident. Mingling with persons of other backgrounds, other customs, yet with one common interest did much to eliminate uncertainty in the hearts and minds of these folk. They became conscious of the fact that they were AMERICANS, a new people with new ideas and equal voice in a democratic government.

This solidification of the "Little Man," who is, as we all know, the important cog in the wheel of American industry, the man who controls the ballot box, and who is in the majority in the front line defense of his country today, was perhaps one of the most important forward steps in American history. Acting through thousands of local units, his influence on the social, economic and spiritual welfare of the Nation has been beyond measure.

This move led also to another larger union. What was more natural for these many societies who had so much in common than to unite into one large body? By uniting they could become thoroughly solvent, and could become a great unit in maintaining and encouraging true American ideals. That they had progressed a long way in the "melting" process was evident when the lead-

ers of the many Societies first met together. They reached an early agreement and soon the formation (1886) of the National Fraternal Congress was under way. Today it has a membership of 102 Societies representing over 6,000,000 people. There are 100,000 lodges, units or branches of Fraternal Societies scattered throughout the United States and Canada.

Fraternal Societies consistently engage in social welfare work on a vast scale. Fraternalists have cared for their aged and orphans, have hospitalized their sick, have voluntarily joined every worthwhile charitable enterprise. Pick up any newspaper today and you will find the invaluable services they are performing on the Home Front. Not the least of which is the regular purchase of War Bonds in tremendous sums. The Red Cross in many towns has found their assistance invaluable. They boast community leaders

in their midst. Their Juvenile Divisions have scrap drives, do Junior Red Cross work, sell and buy War Bonds.

Yes—not many generations ago, and possibly one only, these families were English, Scotch, Germans, Greeks, Italians. Today they are AMERICANS!

Their sons—daughters—fathers—husbands—sweethearts are in the front line on foreign battlefields. They are, themselves, working in War Plants, buying War Bonds and helping in Civilian Defense.

26 different nationalities with one common bond—they are Americans!

The National Fraternal Congress is sponsoring the celebration of Fraternal Week, May 8 to 13, 1944, in the United States and Canada. The watchword of the fraternal benefit system for the week is appropriately enough, "Working for Victory; Building for Peace."

## ECHOES FROM GERMAN OCCUPIED LITHUANIA

### Political Atmosphere

As an illustration of the sentiment of Lithuanians in regard to Sovietization, we quote the following article from the *Tablet*, London, February 5, 1944:

The Bishop of Kaunas, Msgr. Brizgys, quoted in *La Croix*, says: "It is difficult to find words to express our indignation when the rulers in Moscow declare that they wish to 'liberate the Lithuanians'... If the civilized world has forgotten the sufferings of those deported to Solovetsky Island and other places of horror, we Lithuanians have observed Bolshevism from close quarters for twenty-three years, and we have even lived under it..."

The Lithuanian underground organization Lietuvos "Laisvės Kovotojų Sąjunga" (Union of Lithuania's Fighters for Freedom) in a publication of twenty pages recently replied to assertions contained in a pamphlet now being distributed by Poles in Lithuania. The Polish pamphlet, consisting of four pages, praised the Lithuanian-Polish Union of the past, claimed Vilnius for Poland, and guaranteed the port of Klaipėda and parts of East Prussia to Lithuania in return for Lithuanian participation in the Polish-sponsored Central European Federation. The Lithuanian underground publication repudiated Polish claims to Vilnius, reiterating Lithuania's willingness to cooperate with all nations seeking freedom.

### Administrative and Economic Information, etc.

The Paris radio announced recently that all Lithuanian citizens residing in Paris must register at a given address under threat of losing their citizenship and being considered as enemy aliens. The number of Lithuanian students in Paris alone after the fall of France was about fifty. In addition to the students in other cities, there was a sizable number of Lithuanian agricultural and industrial workers living in France. The announced registration is no doubt connected with the recruiting of men for labor in Germany or as "volunteers" for military service.

All Germans of the class of 1889 or younger, who reside in Kaunas, were ordered by the Nazis to register for military training.

Wysocki, S. S. General and Police Fuehrer in Lithuania, has been transferred to Minsk. His successor is a certain Cham. Wysocki was known and feared in Lithuania for his many acts of terrorism and ruthlessness.

The latest black market food

prices in Lithuania are reported to be as follows:

- 1 pound of butter... RM. 25.—(\$10)
- 1 pound of sugar... RM. 18.—(\$ 7)
- 1 pound of bacon... RM. 30.—(\$12)

The price in dollars is estimated at the official prewar exchange rate of the German mark. Earnings in Lithuania average RM. 80.—RM. 120.—per month.

According to the latest reports, inhabitants of Lithuania are allowed per week 3 pounds of bread, 2/3 pound of flour, and 1/4 pound of salt. Meat, butter, and cereals are rarely obtainable on the open market.

### Victims of Nazi Persecution

The Special German Court of Kaunas sentenced to death Zigmantas and Kazys Bagatavičius and Stasys Mikalauskas for alleged attempts to prevent Andrius Kalėda, of Neverony, from returning to work in Germany at the end of his furlough.

H. Blazas, widely known Lithuanian journalist, has supposedly died in a Nazi concentration camp.

Monkus and Chomskis, of the staff of the Lithuanian Theater in Kaunas, were killed in Lithuania recently. The circumstances of their death are unknown.

On May 15, 1943, a Lithuanian family was murdered in the suburbs of Kaunas by ten armed "Ukrainians" of the Nazi *razzia* troops. The excuse was that the troops had not received invitations to a local wedding party.

A shopkeeper in Šiauliai was shot and killed on the spot by a "Ukrainian" for refusal to sell food to him without a ration card.

### LIETUVIAI SALEZIEČIAI BOLIVIJOJE

Saleziečių vienuolija jau turi keletą jaunų lietuvių kunigų, kurių keletas, kaip jau buvo pranešta, iš Europos išvyko į Pietų Ameriką. Mūsų korespondentas praneša iš Portugalijos, kad įsiai jau gavęs nuo jų laišką, kuriame rašo, kad laimingai pasiekė P. Amerikos krantus, kad jie yra nustebinti ir sužavėti Amerikos grožiu ir ramumu. Argentinoje, Buenos Aires mieste, jie aplankė Lietuvos Atstovybę, Tėvų Marijonų ir įvairias saleziečių įstaigas. Po kelionės, užtrukusių net 45 dienas, gavo progos atsigausti. Paskutinės mus pasiekusios žinios skelbė, kad jie ruošiasi vykti į Boliviją. Galimas dalykas, kad jau bus išvykę. Jų tarpe yra ir kun. P. Maskolaitis, kurio brolis gyvena Chicagoje.

1413 m. Gorodlės unija ir susitarinimas Lietuvos ir Lenkijos bajorų.

## LITHS IN THE SERVICE

### ATTU RANKED MARSHALLS FOR TOUGHNESS SAYS SGT. ANTHONY STECKIS

#### VET OF TWO STIFF CAMPAIGNS HOME FROM PACIFIC

Manchester, N. H.—A Manchester sergeant who participated in the American armed forces' first recapture of American territory on Attu, in the Aleutians, saw action in the blazing fight which marked the invasion of the Japanese-held Marshalls, and emerged from both fierce struggle unscratched, is enjoying his first furlough at home since entering the service Sept. 8, 1942.

Sergeant Anthony Steckis is one of the first New Englanders, and apparently the first New Hampshire man, to arrive back in this country following engagement in the Marshalls scrap. Although this more recent series of battles were bloody ones, according to Steckis, he believes that the fight for Attu provided him and his buddies with their worst experiences.

#### Threats by 'Jive'

"We used to listen to Jap shortwave broadcasts," he said "because they played popular music we were familiar with. But at frequent intervals they'd cut into the program with the announcement, 'any American soldier on Attu by June 15 will receive a one-way ticket to hell.' We couldn't help laughing when we heard some 'jive' tune followed by this threat."

"The Americans had to dig those Japs out in Attu," he declared, "and I really mean dig. The landing itself wasn't too bad, compared to others, but as fighting progressed, it became hotter and hotter. The Marshalls success was greatly aided by the swell job our Air Forces and Navy did."

The Manchester sergeant doesn't underestimate the Japs because "they're so darned tricky" but he maintains that they have no stomach for Americans at close range, particularly where use of bayonets is demanded.

"They usually won't tackle us with bayonets unless they badly outnumber us. But from what I've seen of their tricks it's my opinion that the only safe Jap is a dead one," said the local man.

He then told of one American attack in which he saw a Jap stretched out prone in a fox-

hole, apparently stiff in death. The soldier just ahead of Steckis leaped over this foxhole and as he landed on the other side, dislodged some dirt from the edge. The chunk of sod dropped on the Nip's exposed neck causing him to flinch. Needless to say, Steckis pointed out, the Jap wasn't allowed to "play dead" any longer.

#### Pride In Outfit

Steckis expressed a soldier's usual pride in his company. "Our outfit was one of the first to land on Attu, and the last to leave. We get a kick out of the fact that the capture of Attu marked the first time American territory had been recaptured from the Japs."

Members of this company have been awarded the Presidential citation for outstanding work in opening up an important pass in the Aleutians which enabled large American forces to combine and pocket the Japanese. Sergeant Steckis is the son of Mr. and Mrs. Anthony Steckis of 33 Union St., and is the head of a family. His wife, the former Louise Rybczyk, and two children, Sally Ann and Robert Joseph, reside at 220 Lake Ave.

After enlistment, Steckis was sent to Camp McLellan, Ala., for basic training, and from there to a camp in North Carolina and ultimately overseas. He attended St. Joseph's High School and prior to entering the service was employed by the Boston and Maine railroad.

The sergeant said that his brother George, is now stationed in England. "The kid brother didn't give me much of a head start," he laughed. "He was in uniform within two months after I went into the Army. I offered him my civilian clothes but he tossed them back at me with the remark that he wouldn't need them because he'd be wearing the same clothes I had on in a few weeks. And he wasn't kidding."

Steckis wears the Asiatic Pacific and the American Theatre of War ribbons, and a Good Conduct Medal. He spoke frequently of his good fortune in escaping injury to date. "But there are a lot of our boys buried over there," he said, "and none of us can take it easy until what they died for is gained."

### WOUNDED JAP TRIED TO RAM MELLAS'S PLANE

"When that Jap plane tried to ram us before he crashed into the ocean was the most exciting second of my life," said Lt. Lawrence L. Mellas, 420 Main Street, Edwardsville, in describing the incident.

Lt. Mellas is pilot of the 7th Air Force Liberator "Dirty Nell II" which bombarded the Marshalls prior to the American invasion.

"Hit by tracers from another plane, the Jap decided to bring us down with him," continued Lt. Mellas. "When we banked he slid under us, less than 10 feet."

Another hazardous incident occurred when a downdraft caught the 7th AAF Liberator just before landing. The plane bounced in, with gas flowing out of the tanks and 500-pound bombs dropping in the runway. Luckily, the fuses had not been set. The plane had to be junked.

Still another time, over Maloe-lap, about 40 Zeroes attacked from out of the sun. The plane was badly riddled, but weathered

the storm. Lt. Mellas just escaped having a 20 mm. shell burst in his lap. He'd gone back to the top turret to help out the gunner who had been wounded. Lt. Mellas has been awarded the Air Medal and Oak Leaf Cluster. He is a graduate of Kingston High School.

— Ar čia gyvena ponas dainav. no profesorius?  
— Vienu aukštui aukščiau.  
— O tačiau man pasirodė, kad tarytum iš šio buto aš nugirdau dainos tonus...  
— Čia, tamsta, traukia dantis be skausmo.

## AIR HERO WINS HIS SECOND SET OF WINGS

### Man Who Saved Ship When a Navigator, Graduates as Pilot

Once again Lt. Anthony Yen-alavage has been graduated from an Air Force school. As a result, the next time he brings a bomber back to base it will be part of his job.

The last time it was a rare accomplishment because then he was bombardier on a Liberator raiding Germany, the pilot and co-pilot had been seriously wounded and, despite his complete lack of experience with big ships and little of any other kind, Tony brought the crippled four-motored bomber back home, saving the lives of the entire crew.

Holder of the American Distinguished Flying Cross with one Oak Leaf Cluster, the British Distinguished Flying Cross, the Air Medal with three Oak Leaf Clusters—entitled also to the pre-Pearl Harbor ribbon, the American service ribbon and that of the European Theatre of Operations—Yenalavage was also unters" for military service.

It was also back to school and April 15 he was graduated from the advanced twin-engine Columbus Army Flying School near Columbus, Miss. Now his crowded tunic must make room for the coveted silver wings of a flying officer in addition to the bombardiers wings he won on graduation in June, 1942, from Midland Army Flying School in Texas.

Lt. Yenalavage is the son of Mr. and Mrs. William Yenalavage, 220 Pringle St., Kingston, Pa. He is a graduate of Kingston High School and attended Bloomsburg State Teachers College, where he won letters in football and baseball.

### PENKI METAI KAIP MIRĖ ADOMAS PRŪSAS

Vienas iš nusipelnusių Lietuvos ekonomistų yra buvęs Adomas Prūsas, Gimęs 1878 m. lapkričio 11 d. ūkininkų šeimoje, augęs Svedasų apylinkėse. Dirbdamas Petrapilio ūkinėse įstaigose drauge darbovosi su lietuvišiais, bendradarbiau įvairiuose lietuviškuose laikraščiuose ir yra parašęs ūkiniais klausimais knygėlių. Aktingai dalyvavo steigiant Lietuvos Prekybos ir Pramonės banką, buvo išrinktas jo direktoriumi ir sėkmingai jam vadovavo. Mirė 1939 m. balandžio 16 dieną (LKFSB).

### Amerikos Lietuvių Jaunimo Žurnalas

## "VYTIS"

"VYTI" leidžia Amerikos didžiausia jaunimo organizacija—Lietuvos Vyčiai.

"VYTI" eina kas mėnesį gražiai paveiksluotas ir deda įdomių straipsnių, žinių iš Amerikos ir užsienio.

"VYTY" rasi žinių iš viso pasaulio.

"VYTI" rašo apie Amerikos lietuvių jaunimo judėjimą.

"VYTY" rasite įdomių pasiskaitymų tinkamų seniems ir jauniems.

TAD, padarykite šūki: "Tenelieka nei vienos katalikiškos jaunimo organizacijos, ar nors mažiausio skyriaus, kurie neskaitytų "VYTI". Visi skaitykime "VYTI!"

"VYTI" kainu metams tik \$2.00. Užsirašydami siųskite šiuo adresu: "VYTI"

366 W. Broadway, S. Boston 27, Mass.

## UŽSISAKYKITE LITHUANIAN BULLETIN

Anglų kalba redaguojamas! Išsina kas mėnuo. Rimti politiniai editorialai visais Lietuvos lietuvišiais laikraščiais svarbių žinių iš FIRMO SALTINIO apie gyvenimą okupuotoje Lietuvoje ir, apskritai, Pabaltij. Lithuanian Bulletin stovi už LAISVĄ, NEPRIKLAUSOMĄ IR DEMOKRATINĘ LIETUVĄ SU SOSTINE VILNIUJE IR UOSTU KLAIPĖDOJE. Dažnai duoda nemokamus priedus iš LIETUVOS PRAEITIES, DABARTIES IR ATEITIES. Sekantis nemokamas priedas—brošiūra apie Lietuvos santykius su Vokietija. Biuletiniui talkininkauja kvalifikuoti specialistai iš viso Pabaltijo. Metinė prenumerata—\$5.00. Užsimokėję \$20.00 ar daugiau, bus laikomi prenumeratoriais—biuletinio rėmėjais (Sponsors). Užsimokėję \$100 ar daugiau, bus laikomi prenumeratoriais—biuletinio garbės rėmėjais (Honorary Sponsors). Apie juos kas kart bus skelbiama spaudoje. Čekius ar Money Orderius prašoma adresuoti: LITHUANIAN BULLETIN, 73 WEST 104th STREET, NEW YORK, N. Y.

# ATSISAUKIMAS Į WYOMING KLONIO LIETUVIUS

Sekmadienį, birželio 4, 1944, 2:30 P. M., Sterling Hotel (General MacArthur Room), Wilkes-Barre, Pa., saukiama svarbi Wyoming Klonio lietuvių parapijų, organizacijų, kuopų ir klubų atstovų konferencija.

Konferencijos tikslas apsvairstyti vieną ir organizuotą prisidėjimą prie Amerikos karo pastangų rėmimo. Tuo tikslu konferencija turėtų išrinkti pastovų komitetą, kurs judintų šio rajono lietuvius prie didesnės veiklos ir registruotų tos veiklos rezultatus lietuvių vardo ir prestižo pakėlimui. Mes žinome, kad lietuviai stipriai remia Amerikos karo pastangas pirkdami karo bonus, gausiai aukodami Raudonajam Kryžiui ir remdami kitas patriotines organizacijas. Bet kas šiandien žino mūsų pastangas, kada nėra centralizuoto veikimo, kada nėra pilnos registracijos mūsų darbų ir pasiaukojimų. Kitų rajonų lietuvių šiuo atžvilgiu jau yra susiorganizavę ir atsiekę gerų rezultatų.

Konferencijos tikslas taipgi bus atitinkamai paminėti Lietuvos Steigiamojo Seimo suaukimo 24 metų sukaktį ir lietuvių spaudos atgavimo 40 metų sukaktį.

Trečiadienį, gegužės 17-tą, 7:30 P. M., Šv. Trejybės parapijos svetainėje, Wilkes-Barre, įvyks konferencijos iniciatorių ir išrinktų draugijų atstovų susirinkimas galutinai nustatyti konferencijos planą ir dienotvarkę, išrinkti komitetą ir atitinkamas komisijas. Visi išrinkti atstovai kviečiami šiame susirinkime dalyvauti.

Lietuvos nepriklausomybė randasi dideliame pavojuje. Turime budėti ir veikti be jokio atidėlio, kad mūsų senoji tėvynė nebūtų paversta, mūsų kraujo broliai ir seserys nebūtų svetimųjų slėgiami, kankinami ir naikinami. Tik pilną laisvę ir nepriklausomybę turėdama tauta galės vystytis, plėsti savo tautinę kultūrą ir progresuoti su visa civilizacija žmonija. Amerikoje mums niekas nedraudžia kelti balsą už senosios tėvynės ateitį. Amerikos vyriausybė ir visuomenė irgi stovi už teisingas lietuvių tautos teises.

Renkant atstovus prisilaikykite šios tvarkos: jeigu jūs draugija turi daugiau 25 narių renka tik vieną atstovą; jei turi mažiau 50 narių renka 2 atstovus; jei turi mažiau 75 narių—3 atstovus; jei turi mažiau 100 narių—4 atstovus; ir taip toliau nuo kiekvieno 25 pridedinių narių turi teisės siųsti po vieną atstovą. Jei draugija nespėtu sušaukti savo susirinkimą ir išrinkti atstovus, gali ją reprezentuoti valdybos nariai prisilaikant nustatytos atstovų tvarkos. Konferencijos dieną atstovų registracija prasidės nuo 1 P. M. Konferencija tęsis tik pusdienį, tai kuo anksčiau bus sutvarkyti atstovų mandatai, tuo geriau.

Kadangi konferencijos suaukimas surištas su išlaidomis, tai būtų gerai, kad išrenkant atstovus paskirtute ir šokią tokią auką. Padengus išlaidas, kas liks, bus paskirta naudingiems tikslams.

Wyoming Klonio lietuviai, sto-

kite į vieną ir organizuotą veiklą. Rimtai ruoškimės ir gaušingai dalyvausime konferencijoje.

### Konferencijos Iniciatoriai:

- V. T. Kvetkas, ALT narys, LRKSA sekr.
- Matas Zujus, "Garso" redaktorius
- Pr. Jurevičius, LRKSA 4 apskr. pirmin.
- P. V. Zdanavičius, LRKSA 4 apskr. sekr.
- Mikas Kupris, SLA apskrities pirmin.
- Juozas Maceina, SLA 7 apskr. sekret.
- Mrs. S. B. Elko, W. K. L. M. Klubu pirm.
- Miss Stella Zataveski, W. K. L. M. K. sekret.

### PAGERBĖ MIKĄ KUPRĮ

Šeštadienį, balandžio 15-tą, Lietuvių Progresyvio Klubu svetainėje, Wilkes-Barre, SLA 115 kuopa surengė bankietį Miko Kuprio pagerbimui. Mikas Kupris jau 30 metų aktyviai dalyvauja Wyoming Klonio lietuvių tautinėje, organizacinėje ir politinėje veikloje. Jis yra ilgametis SLA 7-tos apskrities pirmininkas.

Programą vedė kuopos pirmininkas Antanas Ambrozaitis. Trumpas kalbas, apibūdinančias solenizanto veiklą, su geriausiais linkėjimais, pasakė Juozas Maceina iš Pittston'o, Kersėvičius iš Scranton'o, Banišauskas iš Minersville, Balčikonis ir Lėpa iš Binghamtono, Juškevičius iš Sugar Notch, Stasys Gegužis iš Mahanoy City, p-lė Grabauskaitė iš Minersville, Pa., redaktorius M. Zujus, Ant. Galinskis iš Pittstono ir "Tėvynės" redakt. Pr. Bajoras iš New Yorko.

Muzikale programą išpildė solistė Mrs. M. Rigelienė, penkios Kuprytės (solenizanto ir jo brolio dukterys), Loraine Križauskaitė, Stasys Šakočius ir Albinas Šeporaitis ir Šeporačių sūnus pianistas.

Solistams ir kitiems pianu kompanavo Mrs. Ona Mras.

Po įteikimo dovanų, prabilo pats solenizantas Mikas Kupris. Jis savo ir žmonos vardu padėkojo už viską—už linkėjimus, dainas, muziką, dovanas ir iškilmingai pasidėdėjo iš visų savo jėgų toliau darbuotis lietuvių tautos teisių gynėju.

Per vakarienę visa publika sudainavo keliatą gražių lietuviškų ir amerikoniškų dainų. Bankietis surengimui pasidarbavo Ant. Ambrozaitis, M. Tamulaitienė, M. Povilaitienė, M. Kuprienė, J. Jurškaitis, Vl. Magdelinskas, Povilaitis, V. Tamulaitis ir J. Griškevičius.

## SCRANTON

### SAUNI VAKARIENĖ IR PROGRAMA

LRKSA 30 kp. vakarienė įvyks balandžio 23-čią Šv. Juozapo par. svetainėje. Pelnas parapijai ir kuopos naudai. Bus programa—dainos ir kalbos. Turėsime garsių kalbėtojų, kurių kalbas bus malonu išgirsti.

Kalbės kunigas J. Andriūška, redaktorius M. Zujus ir kiti. Kviečiamas dalyvauti apskrities pirmininkas Pr. Jurevičius. Komisija kviečia nuoširdžiai dalyvauti iškilmingoje vakarienėje, kurioje visus palinkėsimus puikiom kalbom ir muzika.

Petronė Baltrušaitienė

### LEGAL NOTICE

All persons having claims against, or indebted to, the estate of John Lukoszevicz, late of Plymouth Borough, deceased, shall present or pay same to Peter J. Karazusky, executor, or John S. Lopatto, Attorney, 703 Miners National Bank Bldg., Wilkes-Barre, Pa.

## RINKTINĖS MALDAKNYGĖS

**DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS.** Surinko ir išleido kun. P. M. Juras. Kaina \$3.50.

Maldaknygė turi 788 puslapius. Minkštai odos viršelis, papuosta lietuviško stiliaus kryžiumi, bet viduje dar gražesni. Joje telpa 196 paveikslėliai. Daug jų paimti iš Mišiolio. Evangelijos sekmadieniams ir bažnytinėms šventėms. Noveru 12. Litanijų 16. Vainikų maldų (karunkėlių) 7. Giesmių 9. Trejos Mišios (vienos liturginės, maldos iš Mišiolio). Gaudūs verkimai. Arti šimto puslapių pašvęsta maldoms ir Šv. Sakramentą. Nurodoma geri darbai, už kuriuos galima laimėti atlydus. Labai daug įvairių maldų su atlydais. Nurodoma gyvenimo pagrindai—atspausdinta visi poteriai. Raidės aiškios ir įvairios. Kalba graži.

**MALDŲ ŠALTINIS, didelėmis raidėmis maldaknygė.** Išleido kun. Pr. Juškaitis. Kaina \$2.50.

Ji yra nedidelio formato 5 1/4 x 3 3/4 colių; 432 puslapių, odos apdarais, auksuotais kraštais, apie pusę colio storumo. Naujausias ir gražiausias maldos.

**PAMALDŲ VADOVELIS**  
Sudarė ir išleido kun. dr. J. B. Končius. Maldos, Kryžiaus Keliai, Gaudūs Verkimai, Litanijos, Giesmės. Kaina 10 centų.

**ŠVENTOJI VALANDA—Maldos ir Giesmės**  
Sutaisė kun. J. K. Miliauskas. Tai vienatinė Amerikoje išleista maldaknygė, kurioje telpa maldos ir giesmės su gaidomis taip, kad žmonės gali sekti kunigį maldose ir giedoti giesmes su choru. Kaina 15c. Imant nemažiau 10 egzempliorių—10 centų.

**ZYMAI NUPIGINTOS MALDAKNYGĖS**

ANIOLAS SARGAS, juodais apdarais (originalė kaina \$1.50)	\$1.00
DANGAUS ŽVAIGZDUTĖ, juodais apdarais (originalė kaina \$1.50)	1.00
MALDŲ VAINIKELIS (originalė kaina 70 centų)	.50
MALDŲ RINKINELIS, juodais apdarais	.40

### "GARSO" ADMINISTRACIJA

73 E. South St. (P. O. Box 32) Wilkes-Barre, Penna.

## MIRĖ

**A. a. Ona Račiukaitienė,** gyv. 337 South Empire Street, Wilkes-Barre, numirė balandžio 17-tą, palaidota balandžio 20-tą iš Šv. Trejybės bažnyčios parapijos kapuose, Bear Creek, Paliko 4 vaikus, anūką ir seserį.

**A. a. Alekas Kazlauskas,** West Field St., Nanticoke, numirė balandžio 13-tą Nanticoke State ligoninėje. Balandžio 11 d. jis iškrito iš miesto troko ir sunkiai sužeidė. Troko šoferis Sam Brill iki teismo palieistas po 2,500 dolerių užstatu. Vėlionis paliko žmoną, tris vaikus ir penkis anūkus.

**A. a. Morta Filipavičienė,** gyv. 281 E. Broad St., Larksville, numirė balandžio 13-tą, palaidota balandžio 15-tą iš Plymoutho Šv. Kazimiero bažnyčios parapijos kapuose, Muhlenburg. Paliko tris vaikus, brolių, 11 anūką ir 4 proanūkus.

### RADO UZSMAUGTĄ MERGAITĘ

Balandžio 12-tos naktį miegamam kambary atrado užsmaugtą 13 metų Celia Kundra, gyv. 207 Center St., Hanover Section, Nanticoke. Jos kūną pirmiausia pastebėjo sesuo Eleonora, 16 metų. Autoritetai tuoj nustatė, kad mergaitė užsmaugė jos motina Mrs. Julia Kundra, kuri trys metai atgal mėgino pati nužudyti persipaudama gerkle. Spėjama, kad motina nesveika protiška.

### PUIKIAI PAVYKĖS VAIDINIMAS

BINGHAMTON, N. Y.—Verbų sekmadienį, Šv. Juozapo parapijos dramos grupė vaidino "Piloto Dukterį". Mūsų kolonijos lietuvių šiemet pirmą kartą, maždaug trylikos metų tarpe, turėjo progos pamatyti šį puikų religinio turinio veikalą.

Publikos buvo pilna lietuvių svetainė. Matėsi sveiči ir iš tolimųjų kolonijų, kaip tai Scranton, Wilkes-Barre, Pa. ir gerb. kun. A. Ežerskis iš Miners Mills, Pa.

Vaidinimas visais atžvilgiais pavyko. Scenerijos buvo labai gražios ir rūbai įvairūs spalvingi. Vaidilos režisuojant p. Pranui Rakauskui, buvo puikiai išlavintos. Kai kurios turėjo at-

likti net po dvi roles. Tikrai artistiška vaidino p. Bronė Rakauskienė, Piloto žmonos Klodijos ir raganos rolėse, p. Martinaitienė, Kieliene, Oreskienė ir kitos. Taip pat publiką žavėjo giesmės laike vaidinimo ir pokštelių muzika pertraukų metu.

Gerb. klebonas E. Krencėvičius, O. M. C., daug dirbo dėl šio vakaro pasisekimo, taip pat buvo vakaro vedėju. Sufleriavo Jonas Bardis ir Pranas Rakauskas. Scenerijoms perstatinėti padėjo Vladas Kiešla ir Walter Petrikonis. Pelnas skiriamas parapijos naudai. J. O.

## NEW HAVEN, CONN.

**Numirė James Navickas**  
Negalėtinga mirtis netikėtai aplankė mūsų gerą parapijiečių Navickų namus ir atsyrė iš gyvųjų tarpo gerą ir mylimą vyrą šeimos rūpestingą tėvą James Navicką. Jis numirė balandžio 4-tą po sužeidimo dirbtuvėje. A. a. James Navickas buvo labai ramus būdo ir pamaldus žmogus. Jaunas būdamas priklausė prie parapijos choro, turėjo stiprų balsą ir dažnai dalyvaudavo scenoje; taipgi su savo broliu Izidoriu daug pasidarbavo parapijai, atlikdami įvairius remontavimo darbus. Mirtis pakirto gyvybę pačiam gyvenimo stiprumu.

Paliko žmoną Oną Navickienę, du sūnus: Danielių, oro mokyklos kadetą; James, kuris irgi yra kariuomenėje ir negavo progos dalyvauti tėvelio laidotuves; brolių Izidorių ir kitus giminėse.

Šioj sunkioj liūdesio valandoj reikiame gilią užuojautą Onai Navickienei, sūnams, broliui Izidoriui ir visiems giminėms. Gerasis Dievas tesuteikia atlydą a. a. Jamesiui ir visiems jo artimiesiems.

### Kazys Vilniškis Išėjo U. S. Kariuomenėn

Balandžio 11, į U. S. kariuomenę išėjo buvęs LRKSA išdoto globėjas p. Kazys Vilniškis kuris mūsų kolonijoj išgyveno apie 4 metus ir buvo Lietuvos Importo-Eksperto bendrovės maisto krautuvis vedėjas.

Nors neilgai jis mūsų kolonijoj gyveno ir buvo užimtas kauptuvės prižiūrėjimu, vis dėlto rasdavo laiko dalyvauti svarbesniuose rengimuose ir pasakyti gražias kalbas. Linkim p. K.

Vilniškiui sveikatos ir pasisekimo atlikti savo kariškas pareigas ir gerasis Dievas teuzlaiko savo globoje. Likusiai šeimai atjaučiam ir linkim kantrybės.

### Svarbus Masinis Lietuvių Susirinkimas

Balandžio 23 d. įvyks masinis lietuvių susirinkimas parapijos svetainėje bendram pastarimui Raudonojo Kryžiaus reikalais. Kalbės miesto majoras J. Murphy ir Raudonojo Kryžiaus atstovai. Taigi kiekvieno lietuviu pareiga atsilankyti į šį susirinkimą ir pasitarti, kaip sukelti didesnę sumą pinigų ir mūsų kolonijos lietuvių vardu įteikti Raudonajam Kryžiui "Club Car".

### Talentų Vakaras

Gegužės 7 d. Marijos Vaikelų draugija rengia šaunų "Talentų Vakara", kuriame dalyvaus mūsų kolonijos jaunimas, taipgi ir vyresnieji vaidintojai. Šis vakaras tikrai bus nepaprastas, nes niekas negalėjo sau įsivaizduoti, kad mūsų kolonijoj tiek daug puikių užslėptų talentų randasi. Mokytoja Aldona Zimkiūtė mokinė visus dainų, šokių ir kitokių įvairenybių ir visos draugijos narės ruošiasi šiame paringime tinkamai pagerbti kareivių motinėles.

Taigi iš anksto patartina visiems šios kolonijos lietuviams pasiryžti parengimo dieną ir ruoštis dalyvauti šiame talentų vakare, nes tikrai pamatysit ką mūsų priaugantis jaunimas gali nuveikti. M.

### REVOLVERIU ŠAUDĖ Į JAPONŲ ZERO

Philadelphijos lietuvis leit. J. Balchunis, kurs buvo bombardieriumi lėktuve B-24 Liberator, turėjo tokį nepaprastą peryvenimą oro kautynėse tiek Kurilų salomis: USA bombonešiai išskrido atakon. Paramushiro-Shimusho armijos ir laivyno bazių gintai atskrido apie 40 greičiausių japonų naikintuvų—Zero, Keletas jų lėktuvų puolė bombonešį B-24, vienas jų paleisdamas patrankos šūvį, kurs pramušė lėktuvo priekį, vos nepataikydamas į pilotą. Kautynės buvo taip karštos, kad vienas lėkūnas greitomis pagriebe leit. Balchunio automatinę pistolieta per lėktuvo langus ėmė šaudyti į japonų Zero. Tose kautynėse Balchunis numušė japonų Zero.

## Į AMERIKOS LIETUVIUS

Su Lietuvos gyvenimu pranciškoniškai buvo visuomet tampriai susirišę. Per šėis šimtus metų jie gyveno Lietuvoje ir dirbo apaštalavimo, jaunomenės auklėjimo ir spaudos darbu. Lietuvos Pranciškonų vienuolynai visuomet buvo tautinio judėjimo centrai!

18 šimtmečio pradžioje Lietuvos Pranciškonų Šv. Kazimiero provincija turėjo 40 vienuolynų ir 300 kunigų, kurie dirbo ne tik Lietuvoje, bet uoliai misijoniariai ir plačioje Rusijoje. Rusų caro valdžios visas šis gražus darbas buvo sugriautas!

Laikė didžiojo karo pranciškonų gyvenimas ir veikla Lietuvoje vėl ėmė atgyti. Nepriklausomoje Lietuvoje pranciškoniškai jau turėjo penkis vienuolynus, Šv. Antano kolegiją su 400 mokinių ir didžiulę spaustuve, kurioje buvo spausdinami pranciškonų leidžiamie laikraščiai ir knygos.

Ir vėl atėjo baisūs komunistų okupacijos 1940 metai! Pranciškonų vienuolynai, kolegija, spaustuve buvo komunistų konfiskuoti, gi vienuoliai išsklaidyti. Ir taip sunkiai pradėtas pranciškonų darbas vėl buvo žiauriai sunaikintas!

Dievo Apvaizdos lėmimu, dalis Lietuvos pranciškonų per didelį vargą atvyko į Ameriką ir laikinai įsikūrė Pittsburgh, Pa., tęsė toliau misijų ir spaudos darbą.

Portlando, Maine diecezijos vyskupo J. E. J. E. McCarthy kviečiami, šiemet vasarą pranciškoniškai persikelia į Maine valstybę ir netoli Lewiston, Maine, kuria pirmą ir pastovų Amerikos istorijoje Lietuvos pranciškonų vienuolyną, kuriame prisiglaus ir visos Amerikos lietuvių gerovei dirbs po platųjį pasaulį karo išblaškytieji Lietuvos pranciškoniškai.

Naujojo vienuolyno pirmimui tėvai pranciškoniškai užtraukė paskolą. Vienuolyną įrengti gyvenimui taip pat reikia nemažos pinigų sumos. Savo rūpestį valdandoje tėvai pranciškoniškai kreipiasi į Amerikos lietuvius—kunigus ir pasauliečius, ir savo prietelius, geradarius, rėmėjus, į Šv. Pranciškaus mylėtojus ir nuoširdžiai prašo padėti jiems susisukti Amerikoje pastovų lietuvišką pranciškonų lizdelį!

Už kiekvieną, kad ir mažiausią auką, tėvai pranciškoniškai bus amžinai dėkingi ir už visus gyvus ir mirusius savo geradarius nuolat melsis ir laikys Šv. Mišias!

Pirmam ir istoriniam Lietuvos pranciškonų vienuolynui Amerikoje įkurti, tėvai pranciškoniškai suorganizavo *Fundatorių ir Rėmėjų Fondą*. Garbės fondatoriais laikomi tie, kurie vienuolynui įrengime tinkamai pagerbti kareivių motinėles.

1. Už visus Lietuvos pranciškonų Šv. Antano vienuolyno fondatorių ir garbės fondatorių, kiekvieno mėnesio pirmą penktadienį prie Švenč. Jėzaus širdies atlaikomos Šv. Mišios.

2. Mirus fundatoriui ir garbės fundatoriui už jo vėlę atlaikomos gedulingos Mišios su egzekvijomis ir apvaikščiojami Kryžiaus Keliai.

3. Fundatoriai gauna veltui "Šv. Pranciškaus Varpelį".

4. Garbės fondatorių vardai bus įamžinti marmurinėje lentoje, kuri nuolat kabės ant vienuolyno sienos ir lankytojams primins g. fundatorių duosnią pagalbą įkuriant pirmą Lietuvos pranciškonų vienuolyną Amerikoje.

5. Už visus vienuolyno funda-

torius ir rėmėjus kiekvieno mėnesio pirmą antradienį prie Šv. Antano atlaikomos dvejios Mišios.

6. Už visus gyvus ir mirusius fundatorių ir rėmėjus pranciškoniškai kasdieną meldžiasi.

FRANCISCAN FATHERS  
310 Orchard Pl., Pittsburgh, Pa.

Nuo liepos 1, 1944  
FRANCISCAN FATHERS  
Mount St. Francis, Greene, Me.

## PHILADELPHIA, PA.

### Svarbios Iškilmės

Gegužės 13 dieną, Lietuvių Muzikalinėje salėje, 2715 E. Allegheny Ave., yra rengiamos pirmos tokios rūšies lietuvių patriotinės iškilmės. Mat, tomis dienomis sueina 40 metų, kaip lietuvių atgavo laisvę spausdinti lotynų raidėmis ir 24 metai, kai Lietuvos susirinko Steigiamasis Seimas. Tiedu įvykiai ir bus tinkamai paminėti. Tai bus tikrai nepaprastos ir labai išpūdingos iškilmės. Minėjimo programą išpildys žymūs kalbėtojai iš Washingtono ir iš kitur. Bet svarbiausia, kad rengėjams pasisekė gauti *Bostono lietuvių jaunuolių artistų grupę iš 20 žmonių*. Ta jaunųjų lietuvių menininkų, muzikantų, dainininkų, lietuvių tautinių šokių kolektyvų grupė jau yra atsižymėjusi visoj Amerikoje. Jie jau net antri metai iš eilės yra pakviesti dalyvauti National Folk Dances Festival Philadelphiajioj A cademy of Music. Pernaį ten jie tikrai visus sužavėjo, buvo nuimti judamieji paveiksai, susilaukė didelių plojimų. Patraukė jie ir philadelphijiečių širdis savo programa Šv. Kazimiero parapijos salėj. Todėl gegužės mėn. mes vėl turėsime malonią progą matyti svečius su savo didinga programa. Grupė nepailstama ir taip vykusiai vadovauja *ponia Ona Ivaškienė*, kilnios ir didžiai patrijotinės sielos vadovė. Jai gelbsti energingas ir karštas lietuvis *p. Ivaška*. Tie jauni artistai apie 2 valandas *linkins lietuvius philadelphijiečius* savo spalvinga programa. Tai bus Motinos, Dienos išvakarės. Jie ir motinų garbei išpildys atskirus numerius. Tai bus tokia programa, kokios Philadelphia nematė ir vargiai kada vėl galės matyti.

Ta programą rengia Amerikos Lietuvių Taryba, Philadelphijos skyrius. Įėjimo bilietai jau platunami ir galimi gauti pas šiuos rengėjus: K. Celedina, 204 N. Broad St., pas pp. M. Milukus, 1427 S. 2nd St., p. Joną Grinių, 3018 Richmond St., Antaną Dziuką, 3619 E. Thompson St., p. Oną Unguraitę, 333 Wharton St., Juozą Kavaliauską, 1601 S. 2nd St. ir pas platintojus. Pelnas skiriamas Tarybos veikimui ir Lietuvos Gelbėjimo Fondui. Be to sužinota, kad Tarybos radijo kalbomis klausytojai labai patenkinti. Tad dalyvausime minėjime ir paremkim Tarybos darbus. Bilietai tik \$1.00. ALT

1655 m. prasideda trečiasis Švedų karas, kurį veda Karolis Gustavas. Tuo pat metu ir rusų caras Aleksiejus užpuola Lietuvą, paima Vilnių, Kauną.

### DYKAI dėl patenkinančios REUMATIZMO

Jei kenčiate kūno skausmus; Je sgnariai jauslūs; jei užėina skausmas oro permainingose, patariam jums bandyti ROSSE Tabs be mokesčių ir obligacijų. Naudojamos gavimstančių per virš dvidešimt metų, tikrai greitai paliausavimo skausmų Reumatizmo, Artritis, ir Neuritis.

DYKAI Šio Laikraščio Skaitytojams

Jeigu niekad nenaudojote ROSSE Tabs, pašom jus BANDYTI juos—išbandykite mūsų kaštą. Fasišim jums pilno dydžio pakelį—DYKAI. Sumat dokieite 24 tabletas. Jei neduos paliausavimo nuo skausmo ir jūs būsite nepatenkinti pasekmėmis ir to pakelio žema kaina, gražinkit nesunaudotą dalį, ir jums nieko nekostuos. Nesiskyt pinigų, tik savo vardą ir adresą i:

ROSSE Products Co. Dept. X-5  
2708 W. Farwell Ave., Chicago 45, Ill.

**NOREIKŲ LAIDOJIMO ĮSTAIGA**  
MRS. ONA NOREIKIENĖ  
Laidotuvių Direktorė

Reikalui esant, visuomet pasirėngę suteikti nuoširdų ir mandagų patarnavimą.

Per ilgus metus mūsų laidojimo įstaiga savo patarnavimu igijo didelį pasitikėjimą žmonėse. Mūsų troškimu yra ir ateityje toki pasitikėjimą palaikyti.

2428 N. MAIN AVENUE  
SCRANTON, PA.

